МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIайн АССР Лакхехьарчу Советан Министрийн Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 152 (4009). | ШОАТТА, 19 декабрь, 1964 шу. | Мах 2 кап.

ДЕГIАКХУВЛА ХАЛКЪА ИСКУССТВО

Укх деношка Грозне чакхдьалнад Нохч - ГIалгIайчен художественни самодеятельноста VI-гIа республиканскин Ерригроссийскин хьажар. IалахьнатIе дукха коллективаш яр цига дакъа лоацаш. Дlахьача шерашка мо доацаш укх шера цхьа тайпара хилар художественни самодеятельностега хьажар. Юрташкарча самодеятельноста коллективаш республиканскин хьажаре дакъа лаьца на Iеш, Ерригроссийски хьажаре а дакъа лоацаш хилар. Хьажар чакхдьалар штара хьалха хIапа районе, тIаккха дикагIйола коллективаш дакъа лоацаш хилар Грозне уттадаьча тIехьарча концерташка.

Ала деза, укх шера республика художественни самодеятельноста дуккхача коллективаша IалахьнатIе доккхий толамаш даьхалга. ДуккхагIа ба самодеятельносте дакъа лоацараш. Гучабаьнна1б керда солисташ, халхараш дераш. Самодеятельносте дакъа лоацаш ба дуккха нохчийн гIалгIайн дешхарий. Тайп-тайпарча жанраех йола номераш юкъе а йолаш дика кийчъьар репертуар. Самодеятельни артисташа шоай илленца хестаду шоай сийдола вахар, советски халкъашта юкъера доттагIал. Репертуара юкъе дукха яр классически произведенеш а.

ХIара шера детIаух халкъа талантш. Самодеятельни артисташта юкъе дукха ба шоай композитораш, халхараш уттадераш. Из IалахьнатIе дика гIулакх да.

Республике дика йовзаш я Ножай-Юрта района художественни самодеятельность. Йоккха котале лькхар цо хьажаре укх шера. ЙоагIаш кьоканьй Ножай-Юрта артисташта хьалхара моттиг. Сийленца лькхар цар из. ХIара шера шоай гозалл лакхьош, самодеятельноста юкъе дуккхагIа нах чубаш хьабоагIа ножай-юртахой. Геттара дика я цар халкъа ансамбла халхар деш йола халхара группа. Миттта дика гозаал йолаш я хор а инструментальни ансамбль а. Кхетанна вIашагIъеллай репертуар а.

Миштта карагIдоал цу гаьнарча лоаман районе миттта дика толамаш даха? Из да района партийни, советски, комсомольски организацеша цу гIулакха лертIа терке ента. Района цхьабола кулгалхой шоаш а ба самодеятельносте дакъа лоацаш. Цар дика кхетаду художественни самодеятельноста моархIам мел бокха ба.

Йоккха гозаал йолаш ба Наурски района самодеятельни артисташ. Цар репертуара юкъе я тайп-тайпара чоалхане произведенеш. Къаьстта ала деза Калиновски культура ЦIени «Победа» яхача колхозан хоровой коллективах. Уж дуккхача хана дела болх беш а. Цар геттара дика оьл халкъа иллеш, къаьстта казакий къьацара иллеш.

Дикка дегIаенай укх шера Шаьла района самодеятельность а. Тоабенаб репертуара чулоацам, лакхъеннай самодеятельносте дакъа лоацарий гозаал.

Дикка толамаш даьхад Сунженски Урус - Мартанен районашкарча самодеятельни коллективаша. Сунженски районе ба шоай самодеятельни композитораш. Дика я цигара хораш.

Укх шера дуккха кагирхой юкъебаьхнаб Урус-Мартана самодеятельноста. Цар хьаlоннас бокхийчаргара гозаал. Дика я цигара халхар ду коллективаш.

Художественни самодеятельноста болх дика вIашагIехьбаьккха коллективаш ххы а дукха я вай республике. Вакъа, цхьайолча моттигашка за мегардоацаш дола кхоачамбоацараш да.

Укх шера къаьстта во летт художественни самодеятельноста болх Наьсарен районе. Фуд кертера бахьан? Эггара кертера бахьан да Наьсарен партийни, советски, комсомольски организацеша цу балха йоакхо ел а лоархIам беш а ца хилар. ХIана доше ац цу гIулакха района культура отдел.

ХIара шера цигара кхоачамбоацараш белгалбаьхе мара, из болх тоабара лоархIам бола гIулакхаш вIашагIехьдахац республика культура Министерства а.

Ххы дIахо да мегардац из гIулакх. Наьсарен партком дехарийла я района художественни самодеятельноста болх лоацача хана тоабара де дезар фуд хьажа. Эггара хьалха из хьажа еза культура учреждененешта керте латтача кадрашка. Балхах дог лазаш боаца нах хилийта йиш яц цу учреждененешка. Цига хьожабе беза из болх безаш а, хIаьта из вIашагIехьбаккха ховш а бола нах.

Кхоачамбоацараш да Советски, Ведана районий художественни самодеятельноста балха юкъе а.

Чакхдьалначa республикански хьажаро къаьста хьагойтар карагIдийнна толамаш, балха юкъера кхоачамбоацараш. ХIана керттера дехкар да кхоачамбоацараш дIадахара бер-рига низ тIабахийтар. Культура Министерство дехарийла я республикански хьажара итоташ йийла а йийца, дIахо де деза гIулакхаш белгалдаха. ХIара клубе цахадлаш болх беш хилийта еза художественни самодеятельноста коллективаш. Къаьстта терко я еза репертуар товара. Тайп-тайпарча коллективаша хIана гойташ йола номераш цхьатара хул. ХIаьта цхьайола произведенеш илейни чулоадам хIоаpига бецаш а художественни оагIорахьара веала а хул. ДуккхагIа терко я еза репертуар моттигерча вахарца бувзам белаш хилийтара.

Культура Министерства методически отдел, республика халкъа творчества ЦIен болхлой дехарийла ба самодеятельни коллективашта цахаддаш методически новкъостал лоаттаде.

ХIана lана хана дика болх беш хилийта еза хIара клуб. Республикански хьажар чакхдьалнад аьлла лаьгIбалийта йиш яц болх. Культура учреждененешка шерра пропаганда е еза КПСС ЦК октябрьски пленуми (1964 шу) Пленумий решенешта.

Республика профессиональни искусства коллективий сийлен дехкар да юрташкарча самодеятельни коллективашта новкъостал лоаттадар.

Цахаддаш йоакхе е еза Нохч-ГIалгIайчен художественни самодеятельность дIахо дегIайоаладара.

ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Грознени №6 йолча хIамаш тегача фабрика коллективо дика кхачьййгад укх шера.

Къаьстта дика толам баьккхар фабрика болхлоша 16-ча декабре. Валови продукци арахецара укх шера план кхоачашъйир цар. Шера план ххы дукха хьалха кхоачашъяьй мастераша Кузнецова Нидаран Хрупова Зинаидаон кулгалдечо сменаша. Уж толамаш доттачa хьиара кхачайгар моторнстка Романенко Валентина а. ХIара смена норма 138 процент кхоачашъе ца.

В. ДОТМАРЗИЕВ.

ЯНВАРЬ БЕТТА ЧОТАХ

Соцналнстни вахлагIча шера план хьнал хьалха кхоачашъяра Грознеашка локомотивни депо коллективо йоархIьевча хьах декабрь бетиот довхнад. Хьнал цу бутт хьалха шера план кхоачашъйир мастера Николай Авакосова кулгалдеча механически цеха коллективо. Советски Конституце Ди тIехкхочаш локомотивашта ремонт яра шера йола план кхоачашъярех рапарт делар мастера Иван Сердюка кулгалдеча промывочни цеха болхлоша.

Дог гIоздоакхаш да хьаьа дено 12-гIа декабре. Цу дийнахье дела къахьегамхоша халкъа болх хьнй шукьи дIа-юкь кхаьхьара шера йола план кхоачашъйий шуть ккухьен пассажирски локомотиваш лелараша 600 тонн поача довгор кходшьа укх шера.

Ер шу долаеча хана дела машиниааьхаша даш даьнаделавех дехьхIвчул совгIа 80 эзар сом ахча кхаде льнна. Московски машиниста хьайтта предприятеш дIадийна гIулакх хьалхаьца болх барах продукцега дIабода мах 4 процент лохбе вIашагIехьдаьлар машиниашьахой. ХIаьта 90 эзар соме кетта 22 эзар сом ахча дехьад цар Российски 30 миллиард Фонде цхьайтта бетта.

Из къахьегамо котале дикка вIашагIехьдаьлар машинистьаьхой шоай низ кха ца беш къахьегарах. Къаьстта дика къахьегарца белгалбоаьннаб машинисташ Г. Дзябьаш, С. Боков, слесарши А. Хопина, Ю. Чиркин, котельщик П. Долгих, токарь П. Трипопов, миттта кхьйараш.

Г. АНОХОВ.

«ЗОНД-2»—КОСМОСЕ

ТАСС-а ХОАМ

8-ча декабрера 18 декабре кхаччалца йолча хана радиобувзаме 12 сеанс яьй «Зонд-2» яхача автоматически станцеца.

Уж сеансаш еча хана Лаьттара хьалтелача командаех Лаьттанцен Маьлханен нийслуш лайнией автоматически станци.

Космосе гIолла беча наькъа реальни хьалашка дукхаьша тохкамбаьб ориентаце системерча лостам толача органиш метта найда эшаш йолча, станце тIа оттаьча электрореактивни плазменни двигателашта.

Дуккха ха йоликкаш космосе гIолла никъ беча хана болх бара перспективаш йоккхий йолаш я плазменни электрореактивни двигателаш.

Станцегара хIана а хьайеш я Iилман информаци а цун системий агрегатийн балхах йола даннеш а.

Станцецара радиобувзам чIоагIа ба.

18 декабре московски ханах 22 сахьат даьнача хана «Зонд-2» яха автоматически станци Лаьттан тIара хьал 5 миллиони 370 эзари километр гаьна а укх тайпара астрономически координаташ йолаш а яр: нийсо хьалйоала ха — 8 сахьати 35 минути; оагIора лостар — минус 6 градуси 8 минути.

Гаьнара космически радиобувзам лоаттабу центр лелаш йола «Зонд-2» яха автоматически станци зувш я.

ЦЕЛИННИ КРАЙ. Иртыш яхача хина йиллахьарча барда йисто хьаьвош латт мехка эггара йоккхагIчарех йола тепловой электростанци — 2 миллиони 400 эзари киловатт низ бола Ермаковски ГРЭС. Цун кхьалхарча агрегато промышленни ток лургья 1966 шера.

Графикал декка хьийха ду цIи йоагаю ай вIашагIбоалараш ГРЭС хьайьараи болхаш.

СУРТА ТIА: ай вIашагIбоалош латт.

К. КУРТАЗИНА сурт.

ТАСС фотохроника.

ТЕШШАМЕРЧА ЛЕНИНСКИ НАЬКЪАЦА

РСФСР Лакхехьарча Совета сесси

17 декабре Кремле хьайийлай РСФСР алхаллагIа хоржача Лакхехьарча Совета йилхагIа сесси.

Йоккхача Кремлевски дворецал хьалитт сахьат доаллача хана хьалйиэар депутаташ хьашашен. Семилетка тIехкхьарча шера Российски Федерацe экономикен культурен дегIаяра план юцца гулбеннаб уж.

Депутаташен хьашашен беззаме тIаийцар ложе гучабаьнна Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума членаш, Российски Федерацe правительство.

Зале бар СССР-е аккредитовани йолча дипломатически представительства керте латтараш, советски а зорзол дехьара а журналисташ.

Сесси хьайийлар РСФСР Лакхехьарча Совета председатела депутата В. И. Кротальников. ШабаьнначаМ депутаташта метта кхаь хоржамий округе гIолла хоржача депутатий полномоченина хьажара результатех йолча мандатни комиссе докладага ладувгIа вьнна предложени ела цо.

Керда хоржача депутатий В. Е. Мушенко — Владимировски хоржамий округе гIолла (Владимировски область), И. П. Фирсенко — Сатвински хоржамий округе гIолла (Челябински область), Л. А. Валентинов — Краснофлотски округе гIолла (г. Ленинград) полномочеш, массала рьэа а волаш могайир сесси.

Сесси хьажа оттадьйар укх тайпара дешаш:

— РСФСР халкъа боахам 1965-ча шера дегIабара паччахьалкхен плана.

— 1965-ча шера йолча РСФСР Паччахьалкхен бюджетах 1963-ча шера Паччахьалкхен бюджет кхоачашъярах.

— РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Указаш чIоагIдар.

Сесси зуьнца оттадь деши массара рьэа а волаш тIаийцар.

Хьалхара деших лаьца доклад е дош ду РСФСР Министрий Совета председатела заместитель, республика Госплана председатель волча депутата И. И. Герасимовс.

РСФСР Министрий Совето Лакхехьарча Советага юсшийта хьалхашка аьх 1965-ча шера Российски Федерацe халкъа боахам дегIабара Паччахьалкхен плана проект.

Продукци арахецарен лоархIамера дуккха изделеш хьарен хьацъеьцоа заданеш тIехкхоачаш а ен чакхйоаккх РСФСР промышленносто укх шерара программа, йоах докладчико. Оттаьча заданеш совгIа дуккха мехкдьатта, кIор, металл, хьуна а гIишлой а материалаш, машинаш, оборудованеш, халкъа эша товараш араяхинарга.

Российски Федерацe укх шера чу делах дукха валови ялат. Даьлен аьбарашка 2 миллиарди 378 эзари пуьт ялат чутессад. Вокха хьувнъаш чуйийнаб шекара сренла, гидуаргий, коартолий, бахча даарий. ДIадахача шерарчул дукха а дуккхагIа уж продукташ кийчъе вIашагIехьдалийтар цо.

Укх шера РСФСР-е болх бе бола-лургья 14 миллиард сома боарача дIакхоачаш йола паччахьалкхен керттера фондаш. Болх бе бола-лургья 350 керда промышленни предприяти. Къахьегамь овсарле дегIаярен продукцега дIакодар дохдарен хьахьехьара планови заданеш ерригача РСФСР-е гIолла кхоачашъю.

Цхьабакъда, йоах докладчико, цхьайолча совнархозийн гIишлой организацеш дуккхача предприятеша кхоачашъяц уж заданеш. Брак хиларах дукха продукци йоашш найда боацаш вуэа дIахьхийташ моттигаш хиннай. Укх денцка СССР Лакхехьарча Совето чIоагIдьача паччахьалкхен планаца лоархIам а бош кийчъьй 1965-ча шера РСФСР халкъа боахам дегIабара плана проект, йоах докладчико. Российски Федерацe халкъа боахам дегIабара плана проекта тIа тIадоагIача шера белгалду: дIахо йолача хана материальни производствон къахьегамий доходи ххы а дуккхагIа дегIайоалаейта вIашагIехьа а даьккха цун ларда тIа къахьегамхой хьал-тоеро лакхъяр; еза индустри дегIайоалара ларда тIа вай Даьхен экономически обороника низ чIоагIбара тIаерзаь йола мероприятеш кхоачашъелга дIаходахьара; юрта боахама продукташ наха эша товараш делга тIоагIа шерар, бахача наха эша товараш хьадара теммаш производства средствашь хьаллоа темпашта гаргаоаш дукхъе еза.

Российски Федерацe тIадоагIача шера йолча плана эргало я еза индустри дегIаяра лара тIа халкъа боахам дегIабара темпаш лакхъялар, къахьегама овсарле айяр, производства издержкаш дохьар, ххы а дикагIа, бокъонагIа материальни, финансови, къахьегама торонех пайда эцар. По торе хулийтаргья бахача наьха вахара хьал лакхдара кердача торонех пайда эцалга вIашагIехьдаккха.

Кхо дакъа бахача наха эшараш дIайохийташ йола къаман доход ворхI ах процент дегIайоагIаргья 1965-ча шера. Юкъера лаьрхIача укх тIехкхьарча кхаь шера 5,2 процент мара дегIа ца дена бахача наха эша предметаш («Б» группа) арахецалга 6,8 процент дегIадоагIарга.

Российски Федерацe промышленно производства ишъера боарам 7,4 процент дегIабоалабе а пуйна цхьа на арахеца продуйци дикагIа хилийта я лаьрхIад 1965 шера.

Йийтта процент дегIабоалабе ворхI химически промышленноста продукце боарам. 1620 эзар тонн дуккагIа арахеца лаьрхIад прокат. дегIадоагIаргья бос бола металлаш доахилга.

Электрификаци — халкъа боахама кердагача довлъой технически прогресса лард я. Российски Федерацe территоре тIа электроэнерги йоакхилга 1965-ча шера итт процент дегIадоагIаргья. Болх бе йолалургья ших миллион совгIа киловатт низ болаш йола керда мощносташ. 199 миллиони 100 эзари тоннага дIакхоачаш лакхлургья мехкдьатта доаккхилга, хIаьта газ — 66 миллиарди 85 миллиони кубометр. Мехкдьаттан гален промышленноста йоккха центр хьаеш я Тюменски областе.

Укх тIехкхьарча даиш контрольни цифрай заданеш тIехьамсаш химически кIора промышленность, наьха сина дегIайоагIалга белгалду плана тIа. КIора промышленность хьалъерга дIалахийта оттадаьд 507 миллион сом. Цу чотах болх бе йолалийта ваиш я укх шерарчул 1,7-аза дуккагIа кIор боаккха керда мощносташ.

IалахьнатIе дукха бахаш да уж дезаш хьун, каьхата, хьу чакхйоаха промышленность, цу даькъе хьуна химически переработка ярен пун оттоахес бизза пайда эцаш дукха къаьстта терко а еш. хIахо дегIайоалаяра.

РСФСР промышленносте белгалара моттиг дIалоаш мехка ерригача машиностроительни продукце дийъьлакъах кхо дакъа арахецаш йолча машиностроене. Плана тIа керттера уйла тIайоалий прогрессивносте дуккагIа эшаш а дола продукце тайпаш дуккагIа а сихагIа а хьадара. 27 процент айе ворхI химически оборудовани производство, мехкдьатта оборудовани — 16 процент. Шийтта процент дуккагIа араяхаргья юртбоахама машинаш, тракторащ — итт процент. 109 эзарнега дIакхоачаргья арахоаш йола металла тела станокаш.

Коммунистически парте оттадьйча дехкараша хьежжа, дикка дуккагIа хьадергIолаш да халкъа эшача товарий дукха тайпаш. Кхачан промышленноста даькъе итт процентах совгIа арахецаргья ерригa продукци. Йигача промышленноста дуккагIа хьадергIда лавсана хьоаса юкъе а бохийташ хьийзача тахь хьаду бешбе-кхьхата кIадани эипаши, костюмаш ю комвольхи кIадаш. Ших миллиард сом гаргтача наьха кийчдеархI культурно-бытовой гIулакхашта а боахама а эша товараш. Белгала аьлча, совхларчул дуккагIа кийчьергья телевизораш 28 процент, баржьаш дутта машинаш 22 процент, велосипедаш 18 процент, бытовой химе товараш — 19 процент.

Ваха нах цар дIадехача цхьацадолча товараша дикагIа Iалашбардукхь, йоах докладчика, из дIадехар теркал а деш, цар ассортимент эргалькхал тоаеча хана лаьрхIа хьажаш хила а мах беча организацеща айхха контакт хила а еза совнархозий предприятей. Бакъахьа хургда шоай производство мах беча объединеней заказий лоархIа тIа вIашагIехьйоахача шерсий промышленноста, цхьацадолча кхьча доакъий юкъ юкъара московски горьковски предприяттей балха дикка опыт бокъонца вIашагIехача, потребительски товарий производствана планировани еча законна из система шерра юкъехьлаге вIашагIехьа а доаккхаш. ДIахо дегIадоагIаргда транспорта дерриг тайпаш.

Докладчика дIахо дувц юрта боахам дегIабоалабара, из чIоагIден тешшамен айлуга Iалашдара проблемей хьакъехьа. Плана проектах лаьрхIад юрта боахама материально-технически база чIоагIъярга 2 миллиарди 424 миллиони сома капитальни вложенеш дIаяхийта. ХьатIадоагIача шера республика юрта боахамга кхоачаргья 128 эзар гаргта трактор (физически лаьрхIача), массе тайпа комбайнаш 84 эзар, дукха кхьйола техника.

Гишлош ечара капитальни балхий боарам 15 миллиарди 557 миллиони сома наьха оттабаьб плана проекта — укх шерарча боарамца нийсбича 8,1 процент дахкагIа а болаш. Ерригача капитальни вложенеш ахаш гаргга ярш республика малхбоалеягахьарча районашта хьожаю.

Къахьегамхой материальни хьал торо тIа-тIа лакхъяргахьа Коммунистически парте лаьцача наькъага хьежжа плаца тIа оттадаьд бахача наьха реальни доходаш совъхарен къахьегамхоша дIалехараш дикагIа кхоачашдарен мероприятеш чакхйоахилга.

ХьатIадоагIача шера цхьа миллион сат хIана хилац вьйна дукхагIа хургба республика халкъа боахама шерд болхлойи гIулакхера нахи. Болхлойи гIулакхерча наьхен юкъера алапи, хетаргахьа вьйча, йиъ процент лакхлургда тIехкхьара ях шу хьайийнача хIара шера юкъера лоархIам 2,1 процент из лакхденачa метте. Ххы а сихагIа лакхлу колхозий юкъарча боахамгара колхозхоша хьатIайоагIа доходаш.

Лакхлуш латтача бахача наьха доходашта нийсса да розничный кооперативни торговле товарооборот лаьрхIача тайпара ворхI процент шеръяра, укх тIехкхьарча кхаь шера из хIара шера юкъера лаьрхIача бокъонца йигья ахи процент хинача метте. Бахача махага 1964 шерарчул йиъ миллиард совгIа сом мах ха товараш.

Докладчика яртина из бахача наха малагIа товараш хетт дика цахьожаш йолча мал беча организацей балха. Цо хоам бу хьатIадоагIача шера ххы тIа а цхьайтта эзар совгIа тикен пхи эзарнга дуккагIа столовей кхыйола общественни кхачан предприятеши хьалла лаьрхIа хиларах. Дукха уйла тIалхийтий бахача нахадеш дола бытовой гIулакхаш тоадара дешашта.

Правительства дукха ахча хьахен чуIе цIеношь дукхагIа хьалдара. Укх тIехкхьарча шли шера, йоах докладчика, бокъе йоацаш юхалзадар чуIе цIеношь хьалдела. ХьатIадоагIача шера дерриг дIадохийтача ахчашта дилача республике цхьанна а шера из даьча тайпара дукха хьалде ворхI чуIе цIенош. ЧуIе цIенош дикка дуккагIа хьалдергIолаш да совхозашка. Берригаш а хьанйцача хьатIадоагIача шера керда чуIе моттиг хургIолаш а чуIа моттигаш тоаергIолаш а ворхI миллион хIапа вак аьнна сарг ва.

Школий материальни база чIоагIъярга хьал а лъ, болх бе йолайолийтаргья 620 эзар дешархочан моттиг йола здавлеш. ШеръергIолаш я дошадаха ха йоацача берий учрежденей сеть, дIахо дегIадоалалергда уналхцIено лорадара гIулакх. Болх бе йолалийта ворхI керда ших бIаь больница.

Нов. Герасимова дувц керда технически юкъьекхаьарец халкъа боахама экономически хьокхамаш тоадарен проблемей хьакъехьа. Къахьегама овсарле лакхъяра чотах кхо дакъа совгIа продукци дукхагIа ешша еза я республике.

Юххера шей къамаьл чакхдоалаш докладчика хьахьонх боахама кулгалдара боарам лакхбала, халкъа боахама планировани яра гIулакх тоалаза дарт ца хилар.

ШоллагIча дешах лаьца, 1965 шера РСФСР Паччахьалкхен бюджетах 1963 шера бюджет кхоачашъярен хьакъехьа къамаьл дир республика финансай министра депутата И. И. Фадеевс.

Партен правительствам хIаьк цу хули йоакхо яр бахьан долаш, йоах докладчика, Российски Федерацe, вежарашха йолча ерригача союзни республикашка а санна, толам хеза гIаух экономика. Iилма, культура. Белгала аьлча дуйна тешах ду совилетка шерашка цхьан ахааш совгIа дегIаена республика бюджет даим лакхлуш хиларо.

РСФСР Лакхехьарча Советага чIоагIъьйта хьачусвача отчетах гуш да 1963 шерара РСФСР Паччахьалкхен бюджет доходаш расходел 309 миллион сом дуккагIа а йолаш кхоачашъяь хилар. Кхоачашъяьй ерригача автономни республикий, краий, областий бюджеташ. Из бахьан долаш Iалашдир халкъа боахама плана тIеи бюджета тIеи оттаьча ерригача мероприятеша финансировани ега. Планал совгIа хьатIаьлхха доходаш кхы тIа а халкъа боахама, чуIеча цIенош, социально-культурни гIулакхашта финансировани ярга хьежаьй.

РСФСР 1965-ча шерарча Паччахьалкхен бюджета проект халкъа боахам дегIабоалабара планага хьежжа оттаь хилар а, экономика, культура дIахо дегIайоалаярен къахьегамхой хьал-торо маьогта тоадарен даькъе Коммунистически парте хьалхашка оттадаь дехкараш чулоацаш хилар а белгалдаьх докладчика. РСФСР 1965-ча шерарча Паччахьалкхен бюджета доходаш расходаш 31599,4 миллион сом я, укх шерарча бокъонца йолча планах 5,9 процент дуккагIа.

Республика Паччахьалкхен бюджета доходаш йовзийташ министра аьлар, паччахьалкхен, кооперативни предприятешен организацешен телача платежий хьисапе хьачуйоагIа доходаш 1965-ча шера 28710,8 миллион сом хургья, аьнна. РСФСР Паччахьалкхен бюджета ерригача доходех 90,9 процент хул дуках. Социалистически боахама накопленеш дегIаяхарах хулаш да доходаш ерсамьалар.

Производствен накопленеши дегIаяхара бокха лоархIам болаш да производительни йоаца йоккхий расходаш, брак ярзи боахам кхоабеттам лелаберахи дулаш дола зенаш дIадоахилга. ХIара изделе хьалга рентабельни хилийтара тIехьа кьовсам лоаттабелга. Цхьайолча предприятеша дехкар дIатIа а хьерчаш балхаш дар дIадоаккхилга, керда техника юкъейоалаелга, къахьегама овсарле хIIлана лакхъелга, зенаш фондех [illegible] пайда эйбелга, миттта кхыдараш.

Докладчика къаьстта белгалдоахках РСФСР 1965-ча шерарча Паччахьалкхен бюджета доходашка бахархошкара хьачуйоагIа ерригa средствашта хьаха 9,1 процент мара ца хилар, царех ворхIар 2889 миллион сом да. 1964-ча шера РСФСР финансови организацеша дукха балхаш даьд налогий болх тоабарен налогаш лоархIача а хьайоахача а хана законаш телха ца дар Iалашдарен даькъе. Укх шера правительствас хургйоацаш дIаьхай колхозахоша, болхлоша, гIулакхерча наха, кхыча гражданаша делабеча подсобни боахама оттаь хинна ларде йолца ограниченеш, кхы йоахаргйоацаш социальй городашка а юрташка а хьайбаш леладеча гражданашкара ахчаца йоалахам хинна налог. Бахархой вахара боарам дIахо а лакхбара тIаерзадаь да из дерриг а.

РСФСР 1965-ча шерарча Паччахьалкхен бюджета расходаш 31599,4 миллион сом хургйолаш оттадаьд. Халкъа боахама финансировани ярга хьажаду 14383,1 миллион сом — 45,5 процент, социально-культурни гIулакхашка — 15660,1 миллион сом — 49,6 процент. Цу цифраша кердача дизана хьахьокх вай Даьлен мип дIахо а совбаьккхаро, советски наьха материальни хьал-торе дегIабоалара йоакхо еш партен правительствон хилар.

КПСС Программа тIехIоттадарга гIен кхоачаш а еш, партен правительства, ерригача советски халкъе 1965-ча шера доккхий гIула-

(ДIахоадоаш 2-ча oагIо тIа).

Кердача шера а хьалха латтаргда

Вай республике мехкдьатта тохкаш бурув деттараша юкъе дика къахьегарца белгалдьаьннa я Карабулакски бурув деттача контора мастера Губин Николай Макаровича кулгалду бригада. Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча цу бригадо вай республике эггара хьалха кхоачашъяьй бурув тохара шера план.

Ши-шегIа хьахкинадац уж къахьегама толамаш. ДIадахача шера эггара тIехьа а деттаи, план кхоачаш ца еш хиннача бригада бурув деттараша атта хинадац хьалхара моттиг яккха.

План кхоачаш ца яр да ма мегарг доалаш гIулакх хилар кхетадир бригаданча дуккагIболча бурув деттараша. Цуна хетаь юкъара собрани хилар. План кхоачаш ца яра бахьанаш гучадаьхар. Уж дукха дараст-наста болхлой хуцалора, царметта хьанйбу болхлой цхьаккха балха говзал йоацаш, къаьстта из болх ца бовзаш бар. Дукха сеца латта безаш хулар боих турбаш, кхыйола материалаш ца хилар бахьан долаш.

Уж бахьанаш дайзача коллективо чIоагIъйр деша а дешаш балха говзал лакхъе, хьинар яхо ца деш къахьега. Ше ха яха кIайнинна сиг вале а цул тIехьагIа кхычарна хьокхам телаш болх бора мастера Губин Николай Макаровича. Мукъача хана шийн балха гозал лакхъяра дешаш вар из. Цуна новкъостал дора инженераша И. Кулаевцева, Ю. Белова, кхычар. Ер шу доладеннача хьалхарча денашка «Грознефть» объединене комбинате экзаменаш дIа а ела мастер хилар йоах. Цул тIехьагIа дукха ха яльдехьа экзаменаш дика дIа а ела бурув деттачун говзал толамца лараяйир Мурзабеков АбдулвахIаба. Ииттта экзаменаш дIа а ела шийн балха разряд лакхйир лаборантка Окроева Любовас, мииттта кхычар.

Бригадо шийн болх дика вIашагIехьабаьккхар, кхыча бурув деттараша хьокхам а луш тоелар къахьегамен технологически дисциплина.

Цу гIулакха йоккха заслуга я бурув деттача мастера Губин Николая. Кулгалхо хинна ца Iеш из воспитатель хилар кхетадеш дика дIахьора цо шийн болх. Карабулак—Ачалуке яхача моттигашка эггара хьалха мехкдьатта доалла моттиг гучайоалача хана цига дакъа доацаш хилац из. Ощошаронечни воспитанца хьалхагIа болх дIайолабаьчарех а ва поп. Губин. Цуна цо дакъа дIахьамаш дика хилар. Уж долеташ балха юкъедахьарах СССР-а халкъа боахама карагIдьйначун. Выставка медаль елар Николай Макаровичa.

Миттта вIашагIехьдьалар шуч уж къахьегама тодамаш даха вьйна даьча хаттарa жоп лу цо: берригача наха хьинаре къахьегарах. Цхьа дезал санна барт тайна къахьегаш ба дуккхача къанех бола нах. Царна юкъе ва эрсе Алейников Николай, гIалгIай: Хутиев Алихан Бекое Хьамурди, украинец Шахрай Владимир, хIаре Будаев Хамурва, кхыбараш.

Бурув деттачар мастер Николай Макаровича доккхал а деш буьд шийн бригаданча нах. Масала, Михайлов Степан, Лавренов Андрей, Мурзабеков АбдулвахIаб, Панфилов Григорий кхыбараш. Шеай балхах дика а кхеташ тIехдика къахьег цар массане а.

Бригаданча дукхагI бараш рационализатораш ба. Массане цхьана шоайна дага а боалаш, балха юкъе хьу цар кердадар. Масала, № 52 йолча скважина бурув техе даьча, эксплуатационни колонна Iочу а яхийта кунна цемент хьаха еза дехкар хьалханна эттар. Технически проекта яхача бесса хила комбинированни колонна Iочу а яхийта цемент хьаха езаш яр. Цу турба дIоахал хила дезар 3140 метр.

Бригада боахлоша из дехкар кхоачашдара йийцар дукха вариантех. Цул тIехьагIа массара рьэа а волаш колонна Iочу а яхийта цемент хьаха лаьрхIар йицдойнееш турбанна. Бурув деттача контора, мехкдьатта промысла управлене, «Грознефть» объединене кулгалхой рьэа хилар бригадо еттача предложенеца.

Цу гIулакхо вIашагIехьдалийтар 2,5 эзар кходойнеш турбаш цIа тони цемент кхоа.

ХIанз бурув деттарий коллектива я № 61 йолча скважина бурув тохаш. Коммунистически къахьегама коллективо ди тIехьа лакхъе къахьегама темпаш. Графикал бутт хьалха хьийна бурув тохаш я бригада кердача скважина. 1965-ча шера а хьалха латта дезе вай яхача дешнах болх беш ба уж хIанз.

А. БАКАЛЮК, инженер.

ТЕШШАМЕРЧА ЛЕНИНСКИ НАЬКЪАЦА

РСФСР Лакхехьарча Совета сесси

(Йистедоалар. Доладар 1-ча агIо тIа).

кхаш чакхдоаларгда халкъа боахама хиникаци ярен юртбоахама производствана интенсификаци ярен даькъе. Еза-йоккха индустри дIахо а дегIайоалаярца цхьана дукха балхаш дергда йиген кхачани промышленность сихха дегIайоалаяра, цо йиш хулийтаргья бахархошта лаьрхIа хьадеш дола кхачани промышленни товараш дикка алсамдаха.

Юртбоахама производство дIахо дегIайоалаяра гIулакхашта финансировани яра 1965-ча шера 6066,9 миллион сом хьожадаьд, е 1964-ча шера хьожадаь хинначул 696 миллион сом дукхагIа.

Коммунизма материально - техническа база хьалъяран халкъа хьалторо лакхъяран боккха лоархIам болаш да лаьрхIа йола капитальни гIишлош хьагъяра программа дика камаьхал а йоллаш кхоачашъелга. Докладчика хьахайтар промышленни, юртбоахама, транспортни, нах чуIеш йолча, культурно-бытовой гIишлошта финансировани яра 1964-ча шера бюджетацара 9493,8 миллион сом ахча хьожадеш хилар, капитальни вложенешка дIадохийтача деррига ахчах 60 процент сонгIа хул яз.

Докладе къаьгга хьахьекхар социально-культурни гIулакхашта ю расходаш а. Дешарех халкъа уних-цIено лорареи гIулакхашта, Iилмеи культуреи дIахо дегIайоалаяра, кадраш кийчъяра, социальни Iалашонна, пенсеш телара 15660,1 миллион сом, е 1964-ча шера хьежадаь хинначул 10,6 процент дукхагIа ахча хьожаду РСФСР 1965-ча шерарча Паччахьалкхен бюджете. Социально-культурни учреждениш ебарца а цар контингенташ совъяларца а. ДIаьта иштта хьехархошта, лорашта, кхыча болхлошта алапеш тIатохарах совйоалача расходашца а хулаш да ну гIулакхашта хьожаду ахчаш дикка сондалар.

1965-ча шера Российски Федераце школашка дешаш 26 миллион гаргга саг хургва. Берий бешамашкеи яслешкеи (еш 4393 эзар бер хургда, е укх шера хиннарел ловдама хIама ца эшаш 400 эзар бер дукхагIа. ВорхI шера плана контрольни цифрех лаьрхIачух дукха а дукхагIа да уж. Хьеллаергья керда библиотекаш, культура цIенош, юртий клубаш, дIахо а шерахургьа киносеть. 1200 эзар гаргга уйахо дIачуреца йиш йолаш меттеш хургда РСФСР больницашка. Социальни Iалашбарга дIайийта 4901,5 миллион сом хьожаду РСФСР Паччахьалкхен бюджете. ХьатIадоагIача шера хьоаналла, инвалид хиларах, делаи кхоабаш вола цIен тIара ва валарах телаш дола пенсеш нийде йолалургва 3 миллион сонгIа колхозхе. Бюджета а колхозий отчисленеш а чотах ну гIулакхага захийта дерхI 500 миллион сом сонгIа ахча.

Управленена ю расходаш, автономни республикай, крайй, областий бюджетеш йола а йовлийта. РСФСР финансий министра шай къамаьл чакхдоалаш аьлар республика 1965-ча шерара халкъа боахама план а Паччахьалкхен бюджет а кхоачашъяро Iалашдергда Российски Федераце экономика, культура дIахо дегIайоагIалгеи къахьегамхой вахара боарам лакхлургеи, аьнна.

Цул тIехьагIа заседане РСФСР Лакхехьарча Совета Бюджетни комиссе содоклад йир цу комиссе председатела депутата **И. Е. Клименко.** Цо белгалдаьккхар, республика халкъа боахам 1965-ча шера дегIабоалабара Паччахьалкхен плана проекта лоархIамера башхало я халкъа эша а цунга дIакхоача а хIамаш хьаяра темпаш производствин средствах хьаяра темпашта гарга йолхаш хилар, аьнна. Цо торе хулийтаргья материальни а финансови а йоккхий ресурсаш халкъа хьалторо лакхъярга яхийта.

Бюджетни комиссе тIадиллара депутата массехк поправка елар наха эшача культурно-бытовой гIулакхашта еш йола расходаш алсамъяхарга хьа эза. Министерствай, совнархозий, автономни республикай министрий советий, крайисполкомий, облисполкомий дехарашта тIатIолла еш а уж поправкаш. Поправкаш а лоархIаш нов. Клименко предложени елар РСФСР 1965-ча шерара Паччахьалкхен план а Паччахьалкхен бюджет а чIоагIъе, аьнна.

Цул тIехьагIа дIадоладелар РСФСР 1965-ча шерара халкъа боахама план а Паччахьалкхен бюджет а юцциlга.

Прениех эггара хьалха къамаьл дир Московски городской совнархоза председатела депутата **В. Н. Доронина.** Сесси хьажийта хьалхашка еа 1965-ча шера халкъа боахам дегIабоалабара плана проект хьаллаца, аьнна, предложени елар цо. Укх шерара план а, аьлар оратора, хIаьта иштта ворхI шера задани а столични экономически района промышленносто ханал хьалха кхоачашъергья. Российски тхьаь итт миллиарда чоте пар яхъехьорга 4,2 миллиард сом ахча.

Конструктивно къаена дукха машинаш, приборош, оборудовани 1960-ча шера юкхье дена хьа на еш соцальй совнархоза предприятешка, аьлар оратора. Цу миъагIа серийни хьае йолалий керда казанеш.

Арахецаш йолчу изделеш технически боарам лакхбара хьакъехьара цхьайола проблемаш йош ораторо. Еррагича экономически районашна цхьаь ханна бе беза из белх. Арахецаш йолчу продукце технически боарам вIашн биетар дукха доазол дехьарча изделей хьакъехьара объективни бакъдараш кийчде а товара потребительски дикала-вола мах бара хьоэхамий цаI мара йоаца методика тIаэни а еза паччахьалкхен комитеташа.

Хьунашка хилача вай Наьхен эггара кIаьхегIча районех я Томски область. 2,5 миллиард кубометр гаргга я укхаза хьуна запасаш. ХIаьта шерашера тIакхеташ йола хьулоадама хIама ца эшаш 25 миллион кубометр я. Ханаз тIехйоалаш вьгIача хьунах хIана укх сахьате алхха 11 процент мара яц пайда хьаэцаш цо, аьлар Томски областерча депутата **И. Ф. Васильева.**

Хьуна бедалий запасаш, аьлар оратора, — уж йоккхий торонаш я кийчъьлча хьуна а отходашта а йиза переработка еггаIаламде низа кхоачаргбелаш йола лакхара механизировани предприятеш вIаштIехьдахара. Хьуна промышленность дегIайоалаяра дика хьалаш хьалу СибарегIех йоккхийча индустриальни центраштеи Средни Азе хьунаш йоацача районаштеи хьунаш гарга хиларо, кемаш лела а чутуса хьу дIаахийта йиш йола а хиш дукха хиларо. ХIана укх сахьате еш йолча дукхха а дукхагIа хьуна комплексни химико-механически переработка яра областе йоккхий хьуна промышленни предприятеш хьаелга дертагIдоах депутата.

ЧIоагIа тергам тIабахийтар Васильева шекаьлтта. Iаламан газа, аьнна вуна Iалаьнате йIаьхийча запасашта тохкам барнеш уж хьаьхарден юзаенна йолча проблемашта.

Ший дукхагIа дола къамаьл юртбоахама производство дегIайоалаяра хетайир депутата **М. А. Бондаренко** (Ростовски область). Юрташкарча берригача къахьегамхоша чIоагIа оаьза хинна тIаийцар, аьлар цо, юрта боахама деш дола вая дIахо а тоадара лаьхье партеи правительствай белгалдаьча гIулакхаш.

Партеи правительствай еш йолча йоакхоина гIулакхашта жоп а луш, доверча къахьегамхоша дика камаьхал а йоалаш Iаьгара доах хьайбаш, кийчо ю бIаьстан культураш дIаера. Областерча колхозашеи совхозашеи кхоачамхилал доакъар кийчдаьа. ВIаштIехьдаьхад хьайбай боахаменкарча балхлой материальни хьашташдолаш хилар лакхлургдола гIулакхаш. Боахамерча шера итогаш еш, юрташкарча къахьегамхоша кхы а шерагIа социалистически ядь йоагжа юрта боахама деррига доакъош дIахо а лакхлара тIехьа.

Цунца чакхйоал Iуйранйара заседани.

МОСКВА. 1965 шера цхьа миллион бIаь эзар холодильникаш арахеца лаьрхIа. 1964 шера арахецачул 7,6 процент дукхагIа.

Наьха хьаштам дикка кхоачашдар духьа холодильникаш дукхагIа арахецаве а цар мощностах совъяхара а гIулакхаш вIаштIехьдоахаш за хIанз.

Сурта тIа: «ЗИЛ» яхача Лихачева цIерахча Московски автомобильни завода цIагIара холодильникаш еча цехе. Заводе укх шера арахийцай плана сонгIа 2 эзар холодильник.

В. Хухлаева сурт.

ТАСС фотохроника.

Партийни вахар

ПОЛИТИЧЕСКИ ДЕШАР — ЛАКХАЧА БОАРАМЕ

Политически дешара тахана система — из дукха ша кружокаш, школаш, семинараш, лекторехьаш я. Уж ерриг политически дешар Iомадеча наьха кхетама боаранга а хьежаш. Цу системе дешаш вай тха районе 3400 сагI, царех 1157 коммунист а волаш. Царех дукхагIбараш дешара коллективни, семинарски звенешка дешаш ба. Боллбеш 59 теори Iомаеш йола семинар я.

Тханнига болх беш я дукха нах вахьебоагIача дешара формаш шоаш йола коммунистически къахьегамеи дикагIйолча опытеи школаш, мастерий, бригадирий, школаш, технико-экономически школа. Цу звенешка политически производственни пропагандах хьех дешар. Уж звенош нийса вIашагIтеха хьал а нах дика хетаи а я. ХIанз уж 19 я. Бешта аьлча хьалха хиннарел шоззза дукхагIа.

Пропагандисташта долча новкъосталаш ворхI хадданза болх беш йола семинар йиллай.

Ер дешара шу хьалха дIададареа эрган да. Хоаш да дий политически дешара ерригa сеть (кхалназа хьархIача политически Iалама-Iилман кхетам душ йолча кружокашкара дIанийкхача) вай мехка коммунизм хьалъяра, дунеи социалистически система дегIаара, дунеи социалистически система дегIаахара, коммунистически балхлойн хIанзарча этаперча стратегеи тактикаи дешаш Iомадарга яхалга. Иштта хьалхашка пропагандисташ марксистско-ленински теори кIоарга хоуш хила беза.

Цудукхьа пропагандисташта долча новкъостала хьа-ханнахьа семинараш ю, цига царна лекцеш еш партикома болхлоша а города Грозне квалифицированни болча лекторашта а. Масала, укх декабрь бетта хьалхарча декаде Гудермеса городской семинаре лекцеш ешаш хилар Нохч-ГIалгIай педагогически института преподавателаш нн. Канаян Церпенсон, хIаьта царел хьалхо — цу института преподаватель А. И. Дениденко.

Пропагандисташтеи политически дешар Iомадерашеи лаьрхIа вай политически дешара кабинет йиллай цхьа общественни хьисапе. Уж дика кийчъь я. Цар чу да кхоачамболаш политически а кхыдола а литература, гойтара пособи. Вагонни депарча кабинета кулгалдеш ва инженер Журавин, вагонни участко — хьехархо Цыганков, № 3 йолча гIишлошъяра-монтажни управлене — инженер Перский.

Доапар аьннилга дургIал дукха а дукхагIа болча пропагандисташа дешара керда программи дика а Iомайьй, идейно-теоретически боарам лакха болаш занятеш а ю аьлча. Цу гIулакха дикха новкъостал дир вай пропагандистий мутIараш хIарa шера дикагIа кийчбеннача, политически грамоти болча мазах хьалзуаш хиларо. Семинарий, кружокий, школай кулгалхоех хIаме ма эшаш кхоалагIа лакъа йистельнна а йистеллаза а лакхера образовани йолаш ба, хIаьта нохаш — юккъера образовани.

Пропагандистски балха чIоагIа юкъевоа кулгалхой. 189 пропагандистах 120 партийни, советски, комсомольски болхло, боахама кулгалхо, инженерно-технически болхлоаш. Царех ба: вагонни участка начальник С. А. Казарян, № 1 йолча юккъерча школа директор Алдабаев, судахо З. Э. Карайлов, Орджоникидзевски машиналькъа техникума филиала заведующий А. В. Нор, машиналькъа больница керттера лор П. А. Фирсонов, № 3 йолча гIишлошъяра-монтажни управлене начальник Дзарикин, кхыбараш.

Дешар дIадоладелначa хьалхарча деношка дена лакхача идейно-теоретически боараме ю занятеш пропагандисташа В. Ч. Суслина, А. А. Литвинова, Л. С. Кулиевскаяс, В. Г. Калинина, С. А. Казарина, кхы дукхахчар а. Цар занятеш безаме а лалургIа дог доагIаш а хул.

Занятеш толаниа а вIаштIехьдоалар уж дика кийчлуш, ладугIа дог доагIаргдолаш душа, литература тIа ишта болх бе беза дIадовайита, марксизма-ленинизма классикий произведенеш иштта йоше еш дIакхетабе харах. Деша шоашта ногалаьчул совнагIа кхы тIа а литература деш пар, гойтара пособеш пайда эц, советски халкъа а цунца цхьана Гудермеса къахьегамхоша а вай мехка коммунизм хьалъеча творчески беча балха хьалха дола масалаш ихува.

ХIана кружокашка Iомаль яьний дешара плана аьхлагIа тема, хIаьта семинарски группашка — ЯхьлагIа. Кердача шера январь бетта хьалхарча эрмотдийнахьа политически дешара системa еррига звенешка хIана яц аьнна догIанара «Исторически процессе дукхача наьхеи личностеи болча лоархIамах болх марксистско-ленински хьехам» яхача тема занятеш ергья. Цу темах йоа методически указанеш еннай пропагандисташта, лекци йийшай городской семинаре. Пропагандисташта практически новкъостал ю а кружокашкеи семинарашкеи беча балха идейни чулоацама тIахьожам лоаттабе а дерзIош парткоме винтеш тIа ухайт идеологически комиссей методически советеи членаш, партийни комитета болхлой. Цу новкъосташа Iомаш пропагандистий балха опыт, дуццара дикагIдар хьоа бюро дешаш кийчдеча дахаь лоацьа.

Политически дешара еррига сеть дешара кердача плана тIа лакхар белгаш а дах, цунна лурладенна дикагIа кийчбенна пропагандисташ оттабаьб оаха кружокий цхьаболча кулгалхой четта, хIаьта цхьацца-йолча моттигашка вIашагIтохара кружокаш йоккхий яьй.

Пхьабаьтъла, аьла доагIа, хIаьна а мабоагIара, идейни боарам лакха болаш вIаштIехьбаккхабац политически дешара еррига сета болх. Цхьабола пропагандисташ боагIаша беза кийчлац занятешка. Оаха шоашка лун йолча кийчача лекцеш тийша Iа уж. Духхьал лекци Iо а йийше, пропагандист Iеш моттигаш хиннай.

КIелита дош кхоачамбоацараш, къаьстта шекара завода, автобоахама, доагора склада парторганизацешка. Шекар доаккхача завода парторганизаце секретара Белоусовеи директора Хаматхановеи дIахайтал кружокашеи семинарашеи беча балха лоаттабеш болх тIахьожам лакхбе безанга.

Цхьаболча пропагандисташа, къаьстта кьонахчар, занятеш еча хIана методически гIоланташ ду, кховчамболаш опыт да хилар Iатта. Цудухьа оаха хIана кийчъю «Партийни пропаганда говзал В. И. Ленинигара Iомае» яхача темах йола конференци.

Ер дешагIа шу да тха городе марксизма-ленинизма сайрийнарча университета филиало болх бу. Шин курсе деша ваьгIа 150 сагI, дукхагIбараш йистелаьхаи йистеккхазаеи лакхера образовани а йолаш. Уж тха хургбола пропагандисташ ба. Цудухьа ю оаха чIоагIа йовхо уж кийбеча филиала балха. Бакъда, оаха укхаза а дал даш деррига де меж доагIар, къаьстта аьлча, хIана а берриг нах дешара тIеухьагa вIаштIехьдаьккхаяц.

Политически дешара система балха идейни организацешкий балха боарам лакхбара тIехь чIоагIа къахьег хIана партком.

В. ШАНИН,
Гудермесски партикома секретара заместитель.

Журналистий совещани

Самардийнахьа Грозне КПСС обкома политически просвещене ЦIагIа дилар журналистий совещани. Цига гулбелар республикански, производственни управленей партикомий газетий, иштта радиои телевидени болхлой.

Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Совета чуйоагIача радиои телевидени комитета председатела нов. Лагутина дийцар дукха да йоаццаш Нальчике хиннача радиои телевидени болхлой совещанех.

Цул тIехьагIа совещане къамаьлаш дир «Грозненский рабочий» яхача газета культура отдела заведующе нов. Лубина, «Сердало» газета редактора нов. Льянова, «Комсомольское племя» яхача газета редактора нов. Прядков, «Ленина никъ» яхача газета редактора нов. Мехтиева, Нохч-ГIалгIай АССР журналистий Союза правлене председатела, «Грозненский рабочий» яхача газета редактора нов. Ковйлова.

Шоай къамаьлаш деш журналисташа дийцар дIахо республика экономика, культура дегIайоалаяра хьакъехьа кеда йоавоини радиои телевидени болхлошта хьалхашка латтача декхарех, иштта белгалдаьхар КПСС ЦК октябрьски ноябрьски Пленумий решенешца дувзаденна хьалхашка латта декхараш а.

Совещане гулбеннаршта хьалхашка къамаьл дир КПСС обкоми секретара нов. Габисова.

КЪАХЬЕГАМЦА ЯЬККХА СИЙЛЕ

Къилбаседа-Кавказа машиналькъа Гудермесски станце локомотивни депо коллектив дукхача хана дено хьайоагIа къахьегана дика толамаш доахаш. Шера план хана хьалха кхоачашъяра яхье аьлар участкай, сменай коллективаш.

Къахьегама дика толамаш дахарах белгалъьнна а ремонтни цеха коллектив. Ремонт яра балхий шера плани, цар дикал лаккъяра нормеш тIеххоачашъьай ремонтникаша. Укх шера цеха коллективо паччахьалкхена баь пайда 80 эзар сом ахча да. Цхьайтта бетта плана лаьрхIачул сонгIа къахьегама овсарле лакхъяьй 0,5 процент.

Еррига тергам тIабахийта творчески къахьегам ба цеха болхлой. Укх шера цар кийчъяьй 155 рационализаторски предложени, царех хIанзалехьа балха юкъе йихьай 77 рационализаторски предложени. Цу гIулакхо торо хилийтай эзараш сомаш ахча кходе. Духхьал ноябрь бетта 7 рационализаторски предложени кийчъяьй ремонтникаша. Цу даькъе вегIа къахьегаш бац уж укх бетта а.

Тепловозашта ремонт яра график ханал хьалха кхоачашъю цо. Юкъера лаьрхIача эIаннга ремонт е еза тепловоз нормах лаьрхIачул 30 минута хьалха арабоакх, хIаьта йоккза ремонт еш бола хIара тепловоз ши сахьат хьалха ремонт ль боакх. Цо вIаштIехьдоалийт планал сонгIа халкъа боахама мухь дIабахьа.

Ремонтни цеха коллектив ахь делаеш я эксплуатационни цеха коллективаца. Лхье яьнача коллективай хьнар ди тIехьа совдупа, лакхлу къахьегама овсарле.

Масала, цхьайтта бетта эIаннга ремонт е еза хинна тепловоз 32 мара бацар, хIаьта ремонт аьр 35. Планал сонгIа ремонт ль арабаькхача ихь тепловозе торе хулийт дукха мухь дIабахьа.

Дика болх а беш хьалхашка латта социалистически деналараш тIеххоачашдарах ремонтни цеха профсоюза комитета совсIаташ хьожадаьд слесарашта нн. Кобылин Степан Гавриловичаи Кошев Лемаиеи.

Творчески дика къахьегарах белгалбаьнна ба коммунистически къахьегама ударникаш, строгальникаш Хоружии Владимир, Федоров Юрий, Пивен Александр. Духхьала Пивен Александро 11 бетта кийчъяьй 8 рационализаторски предложени, царех балха юкъе йихьача цхе предложени паччахьалкхена шера бу пайда 3500 сом ахча да.

Цу цеха коллективаца ахь делаеча эксплуатационни цеха болхлоша доаха къахьегама толамаш а дог гIоадоахаш да. Масала, локомотивни депо машиниста нов. Сотеке цкъа хьовзаш хилийтабаш ший балха юкъе. Беза мухь бола эшелон дукхагIйолча хана графикал хьалха дIакхоачийт цо. ХIара рейсах планех сонгIа бIаьш тоннаш дIахьу. Иштта болх бербоалаш цо ший балха опыт дIалу Дмитриенко Юрена. Дика къахьегаш ва машинист нов. Шевлеков, кхыбараш.

Ноябрь бетта Гудермеса станце депо машинисташа халкъа боахама планал сонгIа дIабихьа мухь 149 эзар тонн я. Барт тайна, хьанар кхо ца деш къахьегача коллективо цхьайтта бетта планал сонгIа дIабихьа мухь ихьа миллиони 218 эзари сонгIа тонн я.

Шоайла дIагоха новкъостал а деш, къахьегама темпаш кхы лох ца еш къахьегаш я ремонтни эксплуатационни цехий коллективаш.

М. АЛБОГАЧИЕВ.

ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМ — ЛОАРХIАМЕ ГIУЛАКХ

Дукха ха йоаццаш Наьсарен производственни управлене партийно-паччахьалкхен тIахьожама комитета заседани хилар. Цига дийцар района тикашка латточа догъкъорд тIера болча болхлоех лаьца.

Комитете дувцаш гучадаьлар цхьацца бола, тика чу латта болхлой доагIачул сонгIа пахагара ахчаш дахара тIера хилар. Болх цIена ца беш хилаеца белгалъьнна я, масала, ларека чу болх бу Л. Оздоева. Деррига эхь а дола дола доах цо сов ахчаш.

Эггара хьалха наькха шин булкана тIера сонгIа 22 кепиг лаьккхар цо. 750 грамм совле шийтахьа хилийтар. Цу гIулакха духхьала выговор яр мара кхы бехк банав цунна. ШоллагIа цу ларека чу болх беча Х. Муталиевгара даьлар из санна дола ла мегаргдоаца гIалат. Цунна а выговор яр мара хIама данаяр.

Дахо гучадаьлар тикашка болх бераша учети отчети во делаеш хилар. Масала, Наьсарен-Бокалерча кхачан товараш дохкача тика чу болх беча Богатыреваc тхьаьх ди доакх отчет ца луш.

Богатырева Лоле бехках бIаь килограмм сонгIа чIаьрий тераха, уж теллад аьнна акт а оттаь тIера кIалахар дукха тIехьатийттай цо отчет. Чаьрий толхалла ше хилча цунна жоп дала а кехкарийла я Лоли.

Халкъа контролераш, коммунисташ Пугиев Хьадрис. Д. Даурбекова, М. Птрова, И. Хаитырова № 1 йолча кхачан тика чу латтарашта беча балхага хьежар. Цу чу латтача Л. Богатыревас доагIачул сонгIа 95 кепиг лаькхар цкъа. Сихъяларах даьлар согара гIалат яхаш бехказа яла гIертар из. Цох бехказа йовлаьлаар нов. Богатырева.

ДIадахача шера цун балха юкъе уж санна дола кхоачамбоацараш хилар бахьан долаш чIоагIа бехк бив цунна. Шийна баьча бехках кхетаияр из.

Иштта ю болх бу кхачайн промышленни товараш дохкача № 12 йолча тика чу латтача М. Евлоева а. Совлеи аьча доал, совле шийтахьа болаш оз тараз, товарий мах лакхагIа уыттабу. Азеи партийно-паччахьалкхен тIахьожама новкъостала йолча группа члена П. Даурбековаeи техкар цо бу болх. Тхьаь сомах оаха нийцача тована тIера цо совленна лаьккха ахча 1 сом 16 кепиги дар. Кхалнаькха кофта мах 21 сони 80 кепиги болча, цо оттабаь бар 22 сом мах ба аьнна. Уж санна масалаш кхы а доаладе йиш я. Тика болхлой нн. Богатырева, Евлоева, Оздоева, Муталиева санна бараш кхы а ба. Партийно-паччахьалкхен тIахьожаи комитета членаша критика йир торгови балха. Района кулгалхоша медицина болхлоштеи хьехархоштеи хьожадаь хьоар кхычахьа дIаухийташ хилар а гучадаьнахар тIахьожама болхлоша. Цаь белгалдаьккхар лакхехьа йийшараш санна бола нах балха тIа бита мегарбоацилга.

Партийно-паччахьалкхен тIахьожама комитето балхара дIабаьхар Л. Богатыревеи М. Евлоевеи. ДIахо йолача хана бехктохкамерча балха тIа ца буталба аьнна оттаяно. Бехк баьб районо предзедателе нов. Шаллева. Района кулгалхоша, профсоюзни организаце, керттерча бухгалтера болх во беш хилар а белгалдаьккхар.

Х. АРАПИЕВ.

ЮККЪЕ КХАЧЧАЛЦА ЛАЬТТАХ ЧУ

Иштта хургда гучадаьлаьза дола рузкъаш — мудаш, мехкдаьтта, ахказаш, йоахал лохаш лаьттан кIалгIолла лела кема? Уйла тIаозаш йолча цу проблемага хьожаш дукха специалисташ ба. Ракет-бурув мотацо советски изобретатела А. Брычкина. Кхо эзар градус сонгIа температура а йоаш йолча кхохкаена кIажо лаьттан чу доагIалаяр. ЛаьрхIача гучадьннач цIера алаьца буру деттан йоала скважинаш кхычa механически методашца йоахача скважинел барзIаззаиттала дарегIа хилар.

«Подземхоза» оригинальни конструкци а инженера А. Требелева дагаладьяр. Ший машина хьожоIаш дечаш хана цо бохкоша уйла тIа а яхийта Iомалаьа дийнача крота — шийна нийсса цкъаькха йоалача лаьттан кIалгIолла наькъаш дехкачун гIулакхаш. Тохкамах дика чакхъьвнай цун модель.

Дика оттаьр проект елар инженера А. Островске. Цун идеях, лаьттан тIоанаш ахка йиш я микроразрывай новкъосталаш. Турбаш чу гIолла забоинка ухийт кхычача чуйоалла кагий аннулаш. Микроделхамаш вIаштIехьа-тIехьа хул. ХIаьта бурув дола чотташ ковчаго уагIьахь йоахаь новда.

ЛОСТАМ — МАЛХБОАЛЕНГАХЬА

БАРТ УЛЛ ВАЙНА ХЬАЛХАШКА. ЦIеча таьккашна цу тIа хьахьекхай болх беш йола газови мехкдаьттан турбопроводаш. Цар дохкагIа дола даькъа СССР Европейски даькъа территоре тIа гIолла тIехдоалаш да.

ХьатIадоагIача 1965 шера хуацамаш хьоргда цу картана юкъе. «Баьццарча цIерей» «Iаьржача доцой» дукха керда трассаш дIайолалургья мехка малхбоаленгара — СибарегIарен Средни Азе республикашкарей. ХIанз укхаза тIабийрзаб гIишлонхой, низ бола техника.

Ялх эзар километр хIана яц аьнна шаьна хургья 1965 шера мехкдаьттан газеи керда магистралаш. Эггара йоккхагIа йола гIишло — Средни Азера Центре йода газопровод. ХIана дуней тIа йолаш йолча «баьццарча

Газеи мехкдаьттан керда наькъаш

доагера» магистралех цхьаккха яц цунна нийсъала йиш йолаш. Трасса йоахал — дукха эзараш километраш. Цунна дукъала ца нийслуш фу хоаргья: гIум, чIо, аргIе, шабра аре, ушал доккха дола хиш, царна юкъе нна бола Волга яха хий а долаш. Кхыча дешаница аьлча, ерригаш а хIана яц аьна йолча климатически зонашка хургба гIишлонхой.

Средни Азера Центре йода магистраль дахкетаргья СССР Европейски даькъа тIа болх беш йолча трубопроводий низ болча гонах. Из хургья чуэIолла «баьццарча цIера» кIедж леларгIйола Iалаьмате йоккха система. Геттара дика тоалургда Москва, Ленинград, малхбузеи къилбаседа малхбузеи экономически районаш санна йола промышленни центраш дарегIча доагорца Iалашъелга. СибарегIа, дикка гIор латтача районашка йиллаш йоалургья дуней тIа эггара къилбаседенгахьара йола Тазовское—Норильск яха газови магистраль. БIаьстан юкъех аьнни хиш тIа гIолла укхаза тIаьхьаргья хилий за эргйоал материалаш, оборудовани.

Кердача шера дIахо юларгья малхбоаленгахьара нож газопроводаш: Бухара—Урал, Бухара—Ташкент—Фрунзе—Алма-Ата, Игрим—Серов, Таас—Тумус—Якутск—Покровск.

Эггара хьалха промышленни мехкдаьтта даккха доладаь укх шера Малхбузен СибарегIеи мехкдаьтта доахача даькъа тIара. ХIанз Шаим — Тумень яха мехкдаьтта провод юллаш латт. 1965 шера юлаяргья Усть-Балык—Омск яха «Iаьржача доцой» керда СибарегIев трасса.

Мехкдаьттан газеи керда трубопроводаш бохкаргья СССР Европейски даькъа территоре тIа гIолла. Полоцк—Вентспилс яха низ бола газ дIагIоргда «Дружба» яхача мехкдаьтта магистралацара. Балтийски форда йисте дIакхоачаргья «Дружба»!

Семилетка ворхIлагIча шера кхы а йохкаргья «Iаьржача доцой» магистралаш: Ярославль—Кириши, Альметьевск—Горький яхача магистрала кхоалагIа аргIа. ДукхагIа газ чаккъюргйолаш тоае дерхI хIанз болх беш йола газопроводаш.

Мехка эггара гаьнагIча мелнигашка къаьчай хIанз лаьтта кIалгIолла йолха болата трассаш. Кхы а цхьа кIелига за аьнначул тIехьагIа малхбоалехьара малхбоаленгахьа а къилбаседенгахьара къулбехьенгахьа а йолхача кердача трубопроводий листа царал бужурбо карта тIа.

А. ПЕТРУХИН,
(ТАСС корр.).

г. Москва.

БРИГАДА ТОЛАМ

Семилетка яхлагIча шера къахьегаш дика толамаш доахаш болх беш я «Старогрознефта» НПУ вокхагIволча оператора Родин Михаил Ивановича кулгалду бригада. Мехкдаьтта даккхара шера план 17-ча ноябре кхоачаш а аь планал сонгIа мехкдаьтта доаккхаш я бригада хIанз.

Коммунистически къахьегама сийлен цIи яккхара яхь леташ дукха болхлой ба бригаде. 17 болхлочоа хIанзалехьа еннай коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи.

Российски Федераце 30 миллиард фонде а дикка даькъа доац мехкдаьтахоша. Московски предприяте балаш хьал а аьцца хьалдоаккхача мехкдаьтта товрага дIадедар дикка лохдьй. Цу гIулакхо торо дилийтай паччахьалкхена эзараш сомаш ахча кходе. Укх шера технологаша кийчъяьй 8 рационализаторски предложени, царех балха юкъе йихьай 6. Цу предложенешa баь пайда 3 бIаь сом да.

Бригадо деваш хозрасчет. Паччахьалкхен ахча кхоадарах укх шера кхоазаа кревш еннай цунна. Иштта дика къахьегаш йола бригада Сийлен доска тIа яьхкай.

Бригада технологаш хIанз къахьегаш ба 1965-ча шера февраль бетта чотах. Ер бутт болча денош а февраль бетта плани кхоачашъе лерхI цар. Уж къахьегама толамаш доахача къаьстта дика болх беш ба вокхагIвола оператор Родин Михаил, операторш Устинова Зинаида, Исаев Махьмад, инженерица Василинина Миранда, кхыбараш.

СУРТА ТIА: Родин Михаил Ивановича кулгалдеча бригадашара технологаш.

Б. КОСТОЕВА текст.
И. ПЛИЕВА сурт

ТЕССА ЛЕЛАБУ ФЕРМА БОЛХ

Пачхьалкхенга шура йохкара шера план хIанзале а кхочушъйина Урус-Мартанан производственни управлене «Лермонтовский» совхоза шоллагIчех, кхоалагIчех, йиъалгIчех отделенешкий шурий-товарни фермаша. Йоккха къахьегама хотале а хьакъдаьча Даьхенна кхин совгIат а да из. Цхьабакъда, иштта дика къахьийтадац цхьоалагIча отделене шурий-товарни ферме. Шера план 726 тонн йолча цхьайтта бетта яьккха шура 653,5 тонн мара яц. Декабрь бетта 730 центнер шура яккха еза ферма шера план кхочушъйира.

Из хул дийнахьи буси 2300 — 2500 килограмм шура. ХIанз дийнахьи буси йоаккхаш йола шура 1280 — 1290 килограмм мара яц. Из шозза кIезигагIа я хила езачул.

Къаьстта лохъеннай ферме хьайоаккхаш йола шура ноябрь бетта тIеххьарча деношкахь укх беттем. Фу бахьан долаш да из? Болх бара оша хьалаш кхыча фермашкарчул вогIа бац укхаза. Укх шера керда ши корпус хьалъяьй ферме, хIаране чу 200 бежан чухош цар чу. Дика йIоахъяь, сийрда, паргIата я уж. Иштта дика тоалъй къаьна корпусаш а. Доакъарашцхьан ъалагара дIайиккхачи дерригаш а IалашдаьЙ кхоачашхилаь. ХIана жом, мукхем горохен хьоарах баь муж, кхыдола доакъараш а тIакхуьь ферме хенна. Цудухьа хьалаш во хиларах е доакъараш эшарах лохъеннай шура ала йиш йолаш бац ферма кулгалхой.

Шура лохъялара керттера бахьан доаркайи бежа Iуйи болх лерттIа вIаштIехьбаьккха из хилар за. ЧIоагIа Iатк шура яккхара хьайбашта хаийнахьа доакъар дIа ца луш хитар. Цу тайпара гIуллакхаш нийслу ферме. Масала, ферме дежурни волаш шиъ бийсан меца лоаттадьа доахан бежа Iуно Умаров Вахас. Из бахьан долаш дикка лохъелар шура.

Бежа Iу воагIача тайпара бехкетIаме ца эзаш витар ферма кулгалхоша. Духхьал оаьзь боапаш хъемал дарал совгIа ше бахьан долаш фермана зе хиларах лерттIа дIаккхетабаьннар из.

Доаркашта юкъе а ба къахьегама дисциплина телхараш. Масала, каст-каста балха тIехьабуьл доаркаш Мусаева Зидат, Ялхоева Кусум, кхыбараш. Хьалхашка доакъар а доацаш латташ 30—40 минут да йоаккх цхьацидоача дийнахьа цу доаркаша леладеча хьайбаша.

Бокъонца дог а лазаш тIагIертта болх ца бараш цхьайтта бетта хIара Iаттагара 1500 килограммаш кIезигагIа шура яьккхай фермерча ерригаш 22 доарках 14 доарка. Масала, 1072 килограмм шура яьккхай цхьайтта бетта Рамсова Любаси Осканова Меплатханем, 1176 килограмм яьккхай Цгоева Леймата. Ерригаш а иттех доарка я иштта кIезига шура яьккха.

Хьайбаш лерттIа ца деттарах, царгара ерригa шура цIенъь Iо ца яьккхарах за цу доаркаша шура кIезига яккхар.

Духхьала ферма заведующи а зоотехник тIаьхьежаш латташ хилча мара деттаи доахан тIехьабусача доаркаша шамараш а дулаш, уж дье а хьувш.

— Доахан во хилац, лерттIа Iуналдеш хилча шортта лу хьайбаша шура, — йоах ферма дикагIча доарка Эдиева Падас. Ше ахар бакъдеш а из. Ше лелабеча духхьашха бахкача хIара Iаттагара шера планах 975 килограмм мара шура яккха ца езачча цо цхьайтта бетта яьккхай 1627 килограмм. 1800 килограмм шура яккха дерхI цо духхьашха бахкача хIара Iаттагара ер шу чакхдалалехьа. Иштта дика къахьегаш ба доаркаш Ахиева Балкан, Типеева Мади. Iаьсий леладераш Такаева Совдат, Тахаева Кайна. 38—40 Iаса леладу царех хIаране. План 450 грамм мара йоацача юкъера лаьрхIача цхьайтта бетта денна 630 грамм дулх тIадеттайенна цар Iунеа дечча хIара Iасица.

Бакъда, дикагIболча доаркайн Iаьсий леладерайн опыт шерра йоаржанац ферме. ВIаштIехьдаьккхац ферма кулгалхоша доаркаш вIашк яхье бовргбола гIуллакх. Дешна тIаьхьожам лоаттабац цар балха. Болх лерттIа вIаштIехьа ца баьккхарах совгIа доаркаша доахан деттача хана каст-каста балха тIа хилац ферма заведующи Мурцадиров Шамсуддин зоотехник Эдаев Юнйин.

Йол кIезига а, ахаш Iоцадеш ба ферма кулгалхой. Бакъда, йолаш йолча торонех лерттIа пайда эцац. Башха дика пуьха ча деха хьайбашта, бакъда цун кхоалгIа дакъа а заал доахана. Нагахьа санна каг а йоаккхаш, Iажарна кIаьд а деш, кIезиг-кIезига силоси комбикормаш а еттаи кийчдоре вIалла юкъе а ца дуташ дерригаш дуаргдар из.

Цул совгIа хьайоаккхача шурий кхом бин ферме, искусственни шура шортта йоллаше ноябрь бетта кхоъзар килограмм тайта мерза шура жоланьй Iаьсашта планал совгIа. ДIахо йодача хана кхы ла мегаргдолаш дац кулгалхоша ферма болх тесса битар. Паргара болх хьабеха беза совхоза диренце.

Ам. ПЛИЕВ,
тха собкорр.

ЛОАРХIАМЕ ГIИШЛО ХЬАЛЪЕЧА

Балха ди йистедоалаш латт. Гишлой-монтажни № 4 йолча участка начальник волча хьачуволл прораб Попов Вадим. — Константин Григорьевич, — аьлар цо Кругловга. 320 кубически метр бетон заказ де мегаргда хьона аьнна. Из хьаепаба кийча аьй оаха. — аьлар цо.

Полиэтилена шоллагIча агIона керттера корпус а полимераш арадехарг йола 212-тIа корпус. Лоацачча хана цу корпуса бетонировани е аьнна оттадьа проекта тIа. Духхьала итт сахьата корпуса кийна лаьрхIа дIаяхийта езаш хинна бетон 340 кубически метр яр. Уж лакха декхараш толамца кхоачашде дезаш яр прораб Попови мастер Кувшиновй керте латта коллектив. Цар цу сахьате тIий а зилда эпгашкача бетон Iойоассаергйолаш болх вIаштIехьбаьккхар. Цу гIуллакхо торе хилийтар болх кормах лаьрхIачул хьалха кхоачашбе. Ийс сахьата нийсъь Iойиллар 319 кубически метр бетон. ХIанзалца хьа СМУ-9 коллектива юкъе меттел вай республике а бетонщикаша баьккха бац иштта дика къахьегама толам.

ХIанз хине керттерча корпуса шоллагIча агIонна йола бетонаша балхаш дIадоладе дезаш да. 12 сахьата Iо а йилла нийсъе еза 520 кубически метр бетон. Из декхар дика кхоачашдара берригаш ниэ тIабахийта къахьегаш а Горлова Валентинас кулгалду бетонщикий коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаю бригада, Маслов Владимира кулгалду арматурщикий бригада, Кудрявцев Кузьма кулгалду плотникий бригада, кхыдараш. Бетон хьалапа кийча хьй монтажникаша корпуса пенаш хьаласта хьынала.

ЧIоагIа дика гIуллакх да № 212 йолча корпуса майда балха керда говзалаш Iомалра дешара комбинат хинна дIаетта хилар. Говоров Михаила кулгалдеча штукатурий бригада болалой хIана каменщика говзал Iомаеш ба. Из пхелагIа балха говзал я цар Iомаяьр. Пенаш летта болх хIаналехьа дика кхоачашбу бригадапара Лисавин Павела, Петухова Линас, Говорова Анпас, Давыдкин Бориса, кхычар. Дукха болалой ба монтажникий говзал Iомаьь а. Иштта дика къахьегача гIишлонхоша шера план кхоачашъь дукха ха я.

ЛоархIаме хине объект хьалъеча СМУ-9 гIишлонхоша болх иштта бо беза хьонхан тел кхьчарна.

Ш. МАХМУДОВ,
СМУ-9 мастер.

Коммунистически къахьегама ферма

Семилетка яьхлагIа шу толаме чакхдоаккхаш болаш тха шурий-товарни ферма хьайбаш леладераш. Шера плана 4182 центнери декхарех 4960 центнери шура яккха езаш хиннача ферма коллектив хIанзале а яьккхай 5380 центнер. ХIаьта пачхьалкхенга ехкай из 4638 центнер е шера планах 1348 центнер дукхагIа. Республике эггара дикагIа дола хьонхамаш да уж.

Из толам баккхара тха аьттув баьккхар фуд?

Эггара хьалхагIа са белгаладаккха бесам ба, шиъ гIуллакх дукха дозар ца долга. Доккхий къахьегама толамаш доахаргдац шиъ балхах дог лазачо, юрта йоадама къахьегамхочун сий лакха лоаттадеча мара. ХIаьта ишта коллектив а тха шурий-товарни ферма болх бер. Тхо долчара ерригаш а хIана яц аьнна йолча доаркаша болх бу дукха шераш да. КIаьхий опыт йоалый цар. Фермерча хIара доаркана теттара дика Iоза шиъна хьалхашка оттаьь задачаш, хIаьта шу хьадоладелча дене шиъ берригаш ниэ тIабахийта къовсам лоаттабу, дикагIа йолча доаркай толамагIча опытах пайда а эцаш. ХIаьта хьонхам эца мегаргбола къахьегамхой тха долча болаш а ба. Ферме болх бу дукха шераш долаш а шерагара шу массаза доал эггара дакхагIа дола хьонхамаш доахаш а я республике хьалха латта доарка Барахоева Лемка. Фермера ерригаш коллектив кхеьр яз я ала мегаргдолаш да. Укх шера планах хIара кхоабача Iаттагара 3700 килограмм шура яккха езаш хиннача Барахоева Лемкас хIанзале а яьккхай 3800 килограмм совгIа шура. ХIара фуражий Iаттагара 2350—2380 килограмм шура яьккхай доаркаша Чагиева Лидас, Алимжанова ШарипIата, Мальсагова Лемкас, кхычар.

Ферма шура дукхагIа яккхара бокххача лоархIаме да цига доаркашта юкъе шерра социалистически яхь яржар. Хьонхамий доска тIа латтача доарка тайпан цIера ийсса дехьагIа хIара денна дIаязду из мел шура яккха декхарийла яр, цо мел яьккхай, цу дийнахьа цо мел ахча даьккхад.

Оаха хIара итт ди массаза доал ферма балха итогаш а йийт хьалхара моттиг яьккхача доаркана карара кара тела цIе вымпел лу. Укх бIаргчача шера цIаккха а карара ца йоалийташ хьалхара моттиг лелаш Барахоева Лемкас.

Тха ферма коллективо керттера уйла тIайоххийт хьайбаш кхабарам леладараш. Доахан кхаба чусоцадеча хана бIаргчача Iанна аьнна ден распорядок а доакъарий рацион а оттайир оаха зооветспециалистаца цхьана. Цо йиш хулийт массе тайпа доакъаршца доахан кхаба, хIаьта цунах новкъостал хул Iай а тIехьа шортта шура яха. Масала, доахана хан-ханнахьа хул барда, жом, силос, йол, кхыдола доакъараш. Гожа доакъараш кходар духьа чо в тел аха. Цхьабакъда, хьалхагIа а каг а пьихе, бардаца кIаьаду оаха ез. Цу гIоза доакъар кхычул к' лла вогIа дала хьайбаша.

Доаркашта доккха новкъостал ду Камаев Тожде, Сажиев Ибрахима, Осип Владимира. Доаркаша салоIача хана доахана дика гIуллакх ду цар, доахан чудехкаду отараш даьи цIена доаттаду.

Дукха болх баьб ферме доахан Iахара ца дисийтара. Укх шера хIара 100 атта лоархIаш тха ферме даь Iаьсий 90 совгIа да. Цу гIуллакха дукха дIамац нагIдаьнна доаркашта шоашта а хIаьта иштта техника-осеменатора Пугоев Iабдурахьмана а. Дукха ха я фермерча искусственни осеменение пункта цо кулгалду, хIаьта шиъ декхарьи кхоачам дила а ду. Цхьа-цаI Iаса далийтадац укх шера Iаьсий кходеча Тимурзиева Марема. Iаьсий нийса кхоабилта вIаштIехьа а даьккхь, хIара деннен бийсанен хIара Iаьса 700—720 грамм дулха тIаеттайолийт цо, планах 500 грамм мара лаьрхIа ца хиннача метта.

ХьатIадоагIача шера шурий-товарни фермера дерригаш детта доахан механизмашца детта доладерргдолаш да. ХIанз хьалъь йоалаш латт цу гIуллакха 300 Iатта лаьрхIа хьалъеш йола керда типови помещени, чулатташ «карусель» яха установка а йолаш. Цо дикка аттача боаккхаргба тха доаркай къахьегам, йиш хулийтаргья центнер шурий яиккхарга дIабода мах лохбе.

Ер шу дIаюлоачалалалца 1700 центнераш кIезигагIа йоацаш пачхьалкхенга шура йохка лаьрхIад тха ферма коллективо хIанзалц совгIа. ХIаьта цу гIуллакха зиаш мел дар тха долаш а да.

Х. КОСТОЕВ,
Назрани производственни управлене «Назрановский» совхоза Аьлти-Юртерчи отделене шурий-товарни ферма заведующи.

Сурта тIа: ферма доаркаш.
И. Плиева сурт.

ЧIоагIа дог гIоадьйна ва Шелковской производственни управлене «Красный пахарь» яхача колхоза воккхагIа вола жа Iу Баймурзаев Вальбек. Из раьза вей да укх шера цо даьха толамаш: шиъ Iулацарча хIара бIаь жийна тIехьа 117 Iаьхар хьаккхебаьб цо. Цул совгIа цхьан устагIанна тIера 6 килограмм йолаш тха а даьккхад цо укх шера.

Жа Iуно хьайгача кхин дика мах баьб колхозо. Цунна деннад хIара къахьегама денах 2 килограмм кIа, 440 грамм хьажкIаш, цхьа сом 10 кепиги ахча. Дукха ха йоаппаш бригада коллектива совгIата беннаб 36 Iаьхарг.

СУРТА ТIА: колхоза хьалха латта жа Iу.

Д. ВАСИЛИКО сурт.

КIезига хIана йоаккх шура

Пачхьалкхенга хьайбай продукци йохкара тIехьайисай укх шера Назрани производственни управлене «Ингушский» совхоза кхоалагIча отделене ферма. Торонаши хьалхаш ца хилар дац из.

Массанена хов доахан доажаде йиш йола моттигаш «Ингушский» совхоза кхыча боахамашкачул дукхагIа йолга. Цхьабакъда, укхаз лерттIа пайда эцац цу торонех. Цу духьа гIуллакхаш во а латт.

Укх шера 6825 центнер шура яккха езаш яр вай юкъера СоагIапчарча шурий-товарни ферма коллектив. ХIара Iатта лаьрхIача 1780 килограмм хул из. Цу гIуллакха лерттIа къовсам лоаттабаьбаларе, зоотехнически бокъонех доахан кхоабаш диннадаларе кхоачашъь кургъяр ферма шура яккхара шера план.

Цхьабакъда, болх тоабара кIезига къахьегар укхаза. Ферма кулгалхой каст-каста хувцалора. Духхьал укх шера кхоъ заведующи, кхоъ учетчик, виъ зоотехник хувцавенна ферме. Балхара дIаваьаккхача саго ерригa документаци шийца дIахьора. Цудухьа цхьаккха учет яцар ферме. Ховш дацар доахан дахкаргдола, уж лаьъаргдола ха.

Цул совгIа цхьаболча доаркаша тесса лелабора шоай болх. Деттара хала дола доахан цIенилаь Iо ца детташ дутар. Цудухьа шамарашта лазар а хиле лакъар уж. ХIаьта доахан цхьан хана деттацар. Балха ден распорядок яцар. Доаркаш, ферма кулгалхой дагадехача хана мара ба гIапар балха.

Цул совгIа доахан зоотехнически бокъонех кхабацар. Ахкан заьалахь дийнахьа дамарал совгIа бус аьшор дуллаш хиннадац хьайбашта. Шура лакхъеш йола элементаш: карбамид, тух, мел укхаза вIалла лоархIаш а хиннадац. Уж дерригаш кхоачамбоацараш нийсдаларах эггара дукхагIа шура йоаккха ха тилийтар ферме. Iа даккха, аьнна доахан фермашка хьалдоаладаьча хана а из сурт дар ферме лаьттар.

Укх тIеххьарча хана хувцалуш боагIа ферма болх. Из хиннад зоотехникадла балхах кхетам вола дика организатор нов. В. Итазов веча денз.

Балха ден распорядок, рацион оттаьргара дIаволаделар из. ВIаштIехьъаьккхар учет. Дика дIаболабаьб доахана искусственни осеменени ярa бола, дукхагIа кийчъю искусственни шура, болхлошта юкъе кхетама болх лелабу. Цун инициативах ферме вIашагIъелла совет. Доаркаша дикагIа бу бола. Цудухьа из хьаьннай доахангара йоаккха шура. ХIанз хIара денна 830 килограмм шура йоаккх укхаза. Из вэар килограммага дIаккхачийта деш деннад ферма коллективо.

Шурий товарность лакххъера чIоагIа новкъостал ду укх тIеххьарча хана Iаьсашта мелаю шура лаьрхIа оттаьча схемах мелар.

ХIана эггара хьалха де довар а балха цаьда дикагIа безам тIагIертболча тайпара алапа тела вIаштIехьаьккхар. Шура яккхара алапаш тIеххкхоачашъяьча доаркашта царна тIаккхеташ дар дIадала деза.

Бокхь боахам ба ферма бар. 377 етт ба укхаза кхоабаш, царех 164 етт бетташ а болаш. Царга хьожаш, эшар хьатIадахьаш 60 совгIа санна. Доахан чулоаттаду кхоъ Iаьсий леладу цаIи кхийт да. ХIанз доаханга лерттIа Iа даккхийтара эшар деш ба ферма болхлой. 5700 тонн дика силос Iалашъяьй, хьатIазза фермана юхе Iоттаьй 640 тонн йол, иштта жом, кхыйола концентраташ. Iажарца кIаьдаь ча тоадергдолаш, цох мIир еттаргйолаш устройство вIашагIйоллаш латт. Фермаш дика йIоахъяьй. ХIанз шиъ берригаш низ оарпагIбаьккхаб ферма коллективо Iай шура дукхагIа яккхара.

В. АРЧАКОВ,
тха собкорр.

ИНТЕНСИФИКАЦИ—ГЕНЕРАЛЬНИ НИКЪ

«ТIАХЬОЖАМЦА» ТАХКАР—ДИКАГIЙОЛА ХЬАКХАРЧ ЛАХАР

Сихха оядалларгеи йоашка дIадахача доакъарга баха мах юкъабаларгеи диллача хьакхарчех доаккача племенной гIуллакхий мах бе йиш хургья тIахьожам а лоаттабеш шоаш къастта хурскаш хьалххейича. Воккха практически лоархIам болаш йола из керда прием Полтавски хьаккарч лелаяра Iилма-тохкама институте кийчъяьй. Цо йиш хулийт сихагIа оида йоала тIехье луш а совнагIа тIаккхетача дукха единицана лоархIаш доакъар кIезигагIа додаш а дола махьера хьайбаш гучадаха.

ХIаьта миштай тIахьожам а лоаттабеш хурскаш кхейра методика? Чоалхане цхьаккха хIама дац: из дулургда моллагIча а племенной боахама зоотехникашка. Пана-хьаккий дикал-вол къоастапра хьахорж цо Iеаь шиъь аха—кхоъ бутт баьнна кхаьнел кIезигагIа йоацаш хурскаш. Царех хIаране дозал 15 килограммал кIезигагIа доацаш хила деза. Боршача хьаккий дикал-вол-къоастапра 12—16 хурск хьахорж (сеча хьаккий 4—5).

Уж ерригa хурскаш къаьстта кийчъяьча ахкапарча лагеранка дIаюг, хIаьта цига къаьсттача бIенашка йоахкаю уж. Хьайбаш сиха ондадоалий а цар тIаккхетача дулха цхьан килограммана лоархIаш мел доакъар дуъ а хьож.

Племенной фух йолча хурскашта телача боарамагIа тIа царна дал хIама. Цул маIан да, концентрировани доакъарий удельни дозал (дегIах латарга диллача) 80 процентал лохагIа доацаш хила деза яхилга. Бепокага хьежжа рацион нийсъяр духьа хIара кхеш йолча хурска хIара денна 1,5—2 (цхьаза дукхагIа а) литр чакхъяькка шура тел. Дешадаьча доакъараща дийнахьа кхозза кхоаб уж нийшкара.

Рацион малагIча доакъарех латт дIайязду кхабара учет лелаеча журнала тIа, хIаьта цунга хьежжа тел доакъараш а. ХIама во мача хана дIаязду ца дуаш юхедита доакъараш. Лоацца аьлча, журнала тIа дIаязду (хIара бIеiара) бокъонца йиаь концентраташ, сийна, моша доакъараш, чакхъяькка шура мел юъ. Дийнахьа даьгIенашка ажаш кхо-дий сакъат доахк хурскаша.

Хурскаш оз (хIара бIенара араш къаьст-къаьста) бетта шозза — 1-чоп 16-чоп числах. СовнагIа тIаккхетача дулхан дIадодача доакъарен учет лелаю тIахьожама хурскаш кхеярга хьожаш волча техникo.

Кхеш йола хурскаш дегIаяхкар миштал хьажара 6—8 бутт баьннача хана хьаьц хьакхарч лелаеча тIаийца цхи бустам: дегIа дIоахал, гобаьлкха чуьлаьца лакха, фоартан дукъа лакхал, нахьха кIоаргали шоралл. Дул совгIа, дIаязду хьайбай уханцIенал миштай, доакъар мишта дуъ, хьаккарч лелаяра режим хувцалар, хьаккарчий оамалаш.

Хьайбай дозал 95 килограммага дIаккхаьчача хана (хIара бIена юкъера лаьрхIача) доакъарий учет кхы дIахо лелаяц. ТУК-2 яхача ультразвуковой прибора новкъостаца дуст шиига сомал.

ТIахьожам а лоаттабеш хьаккарч кхеярах йолча ерригача материалашка хьож хIара бIена къаьст-къаьста а йолаш: хркий потомкашта шоашоаштеи ерригача хурский бIарчача группанем. Цуьнах хьагучадаьннараша йиш хулийт хьайбай дикал-вол къоастае.

Хьаккарч лелаяра институте условно классность оттаьй хьайба сихха ондадаларга а доакъарашка дIабодача мaьнага а хьежжа. Масала, воккхийча кIайча, украински врек кIайча, ландрес яхача, кхыча порадашта тIаийцай укх тайпара классность: элита хьалхарен шоллагIех класс. Элитах лоархI деннен бийсаннен юкъера лаьрхIача 550 граммал кIезигагIа доацаш дулх дIадетталу хьайбаш. ХIара деннен бийсаннен 500—549 грамм дулх тIаккхеташ йола хурскаш цхьоалагIча классах лоархI, хIаьта 400—499 грамм тIаккхетараш — шоллагIча классах. Цхьабакъда, цуица а чакхдоалаш дац гIуллакх. ЭлитагIча совнагIа килограмм дулх тIаккхетарга дIадода доакъар 4,3 доакъарий единицал тIех хила йиш яц, цхьоалагIча классах йолча хьаккарчий 4,3—4,6 хила еза уж, хIаьта шоллагIча классах ярий — 4,6—5 доакъарий единица.

Хьайбай дикал-вол къоастаеш уттаь материалаш племенной карточкаш тIа дIаязъе еза: вана - хьаккех дола хIамаш.

ТIахьожам а лоаттабеш хурскаш кхеяра методаца хьаккарчий дикагIа дола фу гучадаккхара болх дIаболабаьб институте итт племхозе. Яха боахаме «тIахьожама» кIаь да доккхийча кIайча фух дола хьайбаш, биъ боахаме — миргородски фух дараш.

Полтавски Iилмахоша могаяь племенной хьайбай дикал-вол къоастаяра способ дикагIа я специалисташта йовзаш йолча тIахьожам а лоаттабеш хьайбаш кхабара способал. ГIуллакх миштал аьлча, кердача зоотехнически приемо йиш хулийт хьайбаех хьайоала тIехье (керттера напа-хьаккарчи валарча меттел) сиха ондалара миштай, из мел тоаенгай, цIахохийта доакъараш мелла за. Кхыча дешаца аьлча, тIахьожам а лоаттабеш хурскаш кхеяра методоро лу Iулах хьаьтталуча хьайбай дикал-вол йовза, хIаьта йовзаш йолча тIахьожам а лоаттабеш хьайбаш чуоттадаь кхабара методо ка тайна торо лап.

«Полтавски тIахьожамца» тахкар — дикагIа йола хьайбаш лахар — гIойленагIа йолча хьаккарчий Iулаш вIашагIтохарга вуган бола нийса никъ ба. ТIахьожам а лоаттабеш хьаккий хурскаш кхабара способ Iилмахоша мегаю хьаккарч лелаеча племенной боахамашта.

(ТАСС).

УКХАЗА IАХ КХЕРАШ ВАЦ

Тайп-тайпара доакъош долаш боахам ба «Шалинский» совхоза хьалхара отделени. Царех доккхагIа дола дакъа хьайбай боахам ба. Цун массехк ферма я. Духхьал хьаккарч 7000 я цун. Дукха доахан, кoa тIара оалхазараш да. Уж дерригa хьайбаш дикача помещенешца Iалашлаь да. ЧIоагIа йоакхо ю отделене зоотехники волча Хамхоева Казбека отделене хьайбаш тIа-тIа дукхагIа цебадара, хьайбай боахам тоабара.

Нагахьа санна ерригa хьайкача «Шалинский» совхоз хьайбай продукташ кийчъяра дакъе тIехьайисаш яле, цун хьалхара отделени управлене хьалха латтарех я. ХIара Iаттагара 1680 килограмм шура яиккхаца илам 30 ноябрь тIаккхоачаш йисте а яьккха дIахо шура йоаккхаь ба цун доаркаш. Цар тIагIертта къахьег хIана пачхьалкхенга шура йохкара план 20 декабрь тIаккхоачаш йистеяиккхара. Доахана шура дукха ялара лара я йаьха, цIена помещенеши шортта дика доакъари. ХIаьта из долаш я отделене фермаш. Отделене дIайийнача 160 гектарах хIаране тIара 46 центнер хьажкIаш яьннай. 900 тонн дика йол я, из хул совхоза чул 460 тонн дукхагIа, 5555 тонн хьажкIий силос, кхыдола доакъар да.

Къаьстта йоакхо ю отделене къонача хьайбай. Духхьал Iаьсашта лаьрхIа 60 тонн витамин дукха йоаллаш йола йол кийчъяьй. Цул совгIа дахкача Iаьсашта искусственни шура кийчъяра лаьрхIа белок дукха йоала 9 тонн йол а Iалашъяьй. Вуц хьаллаьаца кхера ца везаш чан бола шортта доакъар хурга Iаьсашта. ХIаьта доахан гIеч ца луш Iаьгара а дарга, дика уллаш во мара шура лаьгI а йолийтаргьяц.

М. МАХИДЖИЕВ,
Шаьла производственни управлене зоотехник.

СССР КХЫЧА МЕХКАШЦАРЧА ГIУЛАКХИЙ МИНИСТЕРСТВЕ

Советски кепа йоазон тIа хьалхагIа хоам бах хиннача тайпара, США тIема оттешес полковника Дж. А. Обре, США тIема атташе помощника подполковника К. Р. Линера, США фецарча тIема атташе помощника майор Дж. Ф. Смита, хIаьта иштта Великобритане тIема-форда атташе помощника лейтенант - коммандера П. Н. Лавила аккредитованни дипломатически болхлой болча цар статусаца тардала йиш йоаца разведовательни гIулакхаш леладаьд Советски Союза территоре тIа.

Цунца дуьззадена укх шера 14 декабре СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий Министерства Москверча США посольствага нота яхьийтай. Цу тIа дувц:

Министерства бакъъю США тIема атташе полковник Дж. А. Обри, тIема атташе помощника подполковника К. Р. Линера, фецарча тIема атташе помощника майора Дж. Ф. Смита хьача мегаргдоацача, аккредитованни дипломатически болхлой болча цар статусаца тардала йиш йоацача гIулакхех лаьца укх шера 6 октябрерча № 55 ОСЩА йолча нота тIа посольствага доаккхайкаь протест.

Цу дийнахьа а СССР-ра Великобритане форда-тIема атташе помощник лейтенант-коммандер Н. Н. Лавиль нон грата персона я аьна дIахайкавеш кхаьмо чулоацам болаш йола нота яхьийтай СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий Министерства Москверча Великобритане посольствага а.

* * *

15 декабре СССР-ра Конго (Леопольдвиль) дипломатически викал Иглмбани СССР-а кхыча мехкашцарча гIулакхий Министерстве а вийха, укх тайпара заявлени йир цунга:

Москве теркалдаь, СССР-ча Конго (Леопольдвиль) дипломатически викало Советски Союзаца моастагIах дола болх лелабеш хилар. Из моастагIал дола болх къаьстта чIоагIбенний Конгора (Леопольдвиль) Iаьдал империалисташа оттаваьча М. Чомбе бедахачул тIахьагIа, хIаьта цулухьа моастагIал дола — хоацар хуьца кампани йолаенный конголезски Iаьдалий оагIонтахьара Советски Союза а Африка халкъашца доттагIлени вежарий барт-цхьоагIони гIулакхаш дегIакхувлара тIаьрхаь йолча цу машар безача арахьарча политикана а духьал.

Лакхе издаьр теркал а деш, Советски правительства кхы дIахо Москве хиляйта йиш йоацаш лоархI Конго (Леопольдвиль) дипломатически викал.

Волховски алюминиеви завода шолха суперфосфат доаккха цех болх бе йолалийта тIехьаьа кийчо еш я.

Кастта Ленинградски областера [illegible] хьувзаьаду йолхаш» аьалена йолалургба.

Сурта тIа: монтажникий бригадир А. Кравченко (аьрдехьарвар), участка начальник В. Головкин карусельни фильтрага хьажаш ба.

ТАСС фотохроника.

ФОТОИНФОРМАЦИ

Вирхова Вера — «Счетмаш» яхача пензенски завода сборщицашта юкъе дикагIа лоархIаш я. Цо а цуй новкъосташа а вIашагIъехк «ВК-1» яха вычислительно-клавишни машинаш. Габарит йоккха йоацаш, царна болх бе чIоагIа аьттув болаш я уж машинаш. Заводашка, колхозашка, совхозашка учет лелае доккха новкъостал дергда цар.

«ВК-1» яхача машиний йоккха парти дIаяхьийтай мехка дуккхача районашка.

В. Кувина сурт.

ТАСС фотохроника.

Львовски автобусни заводе хьаьй «Львов-2» яха керда городской типах йола автобус. 130 саьга лаьрхIа я из машина. Цун кхоI хилар боккха аьттув лу пассажираш чуи арен бувлара. ДIа-чха хьовзеш атта хилари йодача хана тайжа хилари бахьан долаш дикка сиха лелае йиш йолаш я автобус. Кердача машина салон дика гIаллади дожтий корашк долаш я.

Сурта тIа: «Львов-2» яха керда автобус.

Б. Трепетова сурт.

ТАСС фотохроника.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

КХЕРАМЗЛЕН СОВЕТЕ

НЬЮ-ЙОРК, 16 декабрь. (ТАСС). Самардийнахьа диалагIа гулъелар Кхерамзлен Совет американо-бельгийски агресси бахьан долаш Конго этта гIулакхаш дувца.

Эдлай Стивенсона (США), шиий правительствана бехк боацаш халахетар хиына хилар сурт а оттадь, аьлар ООН вIашагIъеллача хана дена болх беш из хьавоагIача цу организаце ше гIулакх деш мел яьккхача хана дена Совете дIаккха даьдц американски политикаш селлара «во цьамаьлаш». Цхьабакъда, американски делегато, мадарра аьча, цхьаккха а керда бахьан доаладанзар Англе правительствю раьза а йолаш США-си Бельген йолаь герзацара интервенци Совета хьалхагIа хиннача заседание бакъе гIийртача Бельге кхыча мехкашцарча гIулакхий министра СПААКА даьча къамаьлал бакха. СПААКА а сацна, Стивенсона бакъьана уттадора бельгийски парашютисташ Стэнливиле Iобоссабара хьакъехьа Чомбес дахь дехар. Цхьа дийца даьнар юха керда доахар Стивенсона, малхбоалехьарча провинце из акци духьал бельгийски, американски, кхыча мехкий граждаяаш хIалхара бахар духьа аьй а яхаш.

Ше къамаьл деш цхьаккха деш аланзар Стивенсона, шиий лоIамерча Африкана бIехача реакцеца империалистически мехкаш юкъе гIертарах американски правительства аьча вывоеех. Цо хьаллоацар повстанчески болам тоIабеча Чомбе марионеточни режима дIахо а тIема повкъостал дера йола вIашагIкхийттача Штатий а Бельге а правительствай «бекъо», мадарра аьча цу цхьан хенна иштта хьаллоацар цо къоначек хIана а чIоагIъенна аланза йолчен африкански пачхалкхенаша духьала шоаш лерхIарий база Конго Республиках е гIертача малхбузехьарча державашта гIийла бIарахьехаш шоай лоIамера африкански пачхалкхенаш хIанзалца савна Iелга.

Эдлай Стивенсона юха а ерда даьхар Алжира ОАР-и Конго чурча гIулакхашта юкъе а гIерт, Судана территоре гIолла тIех а доахаш конголезски повстанцешта герз а кхухьийт, яхаш. Чомбес мотт беттаж дах къамаьл.

ВIашагIкхийттача Iарбий Республика викало Мохаммед Эль-Куне дагадохийтар, Кхерамзлен Совет гул ца ийта гIертаж хьийга къа дайнилга гучадаьнача хана. Совет гулъеллаче массела сахьат хьалхагIа мара Чомбе письмо юкъе дела ца хилар. Мотт тохара маIан—американо-бельгийски агресси юцара тIера Совет дIатуьлар гIертилга. Конголезски кризис а Конгона юкъе дешна моастагIал а, йоахар дIахо Эль-Куне. Республика хьахиннача хьалхарча деношкен а дена колонизатораш духьал юкъе гIертарах хьахинкар да. ХIаьта кризис хьахиннай конголезски эскара мехка законности порадоки хьаллоаттае могаш ца хиларах, яхаш, малхбузехьарча викалаша дуьцар, порадок йоацаш яле, юкъегIорта бекъо я-кх хIаьта, яхача логиках герзацара интервенци гIоттаяра шоашта дIахо бахьан дита гIерташ ха.

Кхерамзлен Совето, аьлар Эль-Куне, наемникех дIахо а Конго пайда эцаш хилар харцахьа лархIа а деза, уж арабахара хьакъехьа 1961 шера 25 феврале ше яь резолюци бокъенца кхоачашъелга хьалеха а деза. Африкански цхьоагIон Организацена теро яла еза мехка машар оттабара, хIаьта цу хьалашка ОАЕ-ца бартцхьоагIон гIулакхаш лелацара ерригa пачхалкхенаш тIахьеха а еза. Герзацара интервенци бехке ца ен йиса йиш яц. Интервенци вIашагIъелларий безам хиннабар, аьлар Эль-Куне юхера шиий къамаьл чакхдолаш. ОАЕ-на хIана тоха а неоколониализмах нукъаллара Конгона новкъостал дара цунна повкъарле е а. Цхьабакъда, Африка цхьогIо йолаш а хургъа, цо ше лерхIар кхоачаш а дергда, цунна хьалхашка оттаьь латташ духьаленаш яле а.

НАТО СОВЕТА СЕССИ

ПАРИЖ, 16 декабрь. (ТАСС). Селхан укхаза НАТО штаб квартире хьайийлар Къилбаседаатлантически блока Совета ергIамера сесси. Цун балхана дакъа лоац цу тIема блока членаш долча 15 мехка кхыча мехкашцарча гIулакхий, оборона, финансий министраша.

Сесси ден повестка тIа латт доккха ши дош: Малхбоаленнен малхбузенен юкъера гIулакхаш а НАТО тIема проблемаш а. Политически обозревателашта хетачох, хIанзарча сессе даьча хьамаьлий юкъмоттигера хургьа атлантически союзникашта юкъерча гIулакхашкара бекъонца кризис оттаьь йола, духхачa оагIорахьара НАТО ялерих пиали вIашагIтохара проблема.

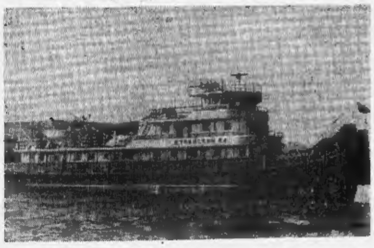

ВЕНГЕРСКИ ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА

Дунай тIа гIолла тохкама рейс йир Будапештерча адалфельаски верфе хьадаьча «Дунайский-44» яхача кема. Из да Советски Союза заказах хьадеш дола хе тIа гIолла лелача кемаех цхьа кема. Кема тIа оттаьча двигатела 1.200 говра низ ба.

МТИ—ТАСС сурт.

ВИЛЬСОНА ЗАЯВЛЕНИ

ЛОНДОН, 16 декабрь. (ТАСС). Къулбехьен Вьетнамера тIом саца йиш йолаш бац 1954 шерара Женевски соглашенеш кхоачашъеш хилча мара, аьлар селхан общиннай палате премьер-министра Г. Вильсона, духха ха йоацаш США президентаца Л. Джонсонаца Вашингтоне цуй переговораш хиннача хана из проблема ювцара хьакъехьа шийгa даьча хаттара жоп луш. Цхьабакъда, лейбориста У. Уорбена хаьдда жоп дала тиганзар цо женевски соглашене условеш кхоачашъе кийча йий США правительство аьнна американски президентагара тешаш кхаьчабий хьога аьнна цо шийга даьча хаттара.

Вильсона цу тайпара аьлар, Къулбехьен Вьетнаме США-на тIемь новкъостал дерда аьнна, цхьаккха тайна дош даланзар аз Джонсона.

КЪОНА ГОВЗАНЧА

ЗIамига волча хана дена безабелар Вахийна слесара болх. Школе дешаш волча хана дIахайтар цо из. Шераш дIадахар — Ваха воккха хилар. «Ермоловский» совхоза механически мастерске балха воъа из. Даглаьтар кхоачашдул — Вахех слесарь хилар.

Кхо цу даьнад цу хана дена. Даим хIаьна яц аьнна балха норма 140—150 процент кхоачашъю цо, къахьегама ожаьле лакхьеш къовсам лоаттабу.

Совхоза дирекце а партийни организаце а бокхха мах баьб Ахмадов Вахий къахьегама — шоаза Сийлен грамота енний цунна, ахча а кхыдола совгIаташ а деннад. Массаза а Сийлен доска тIа доал Вахий портрет.

Болх барал совгIа, сарахьа дешa а вагIа из къона болхло. Балха волча а школе а общественни хазара юкъе дика дакъа лоац Вахас.

Совхоза йоахача коллектива духха везаш а дика вовзаш а саг ва слесарь вола Ахмадов Ваха.

Я. ЦУЕВ.

Малав клуб хьалъергъяр?

Автуры яха юрт Шалъа районе эттаро йоахагIъерех цаI я. 17 эзар саг вах цига. Парна культурни салаIа моттиг ец. Цу гIулакхта йоахо е дехархийла ба района кугалхой.

Ши шу да автуриноцашта лаьрхIа клуб хьалъеш латта. 1963 шу доладуш автуриноцаша а Шалъа райисполкома председатель хинна вол. Атиева а массеxх шера дехарах Нохч-ГIалгIай АССР культура министерства Автуры яхача юрта клубана лаьрхIа ялх квартира йола вIашагIлехка финскийски цIенош хьоэкхир. ГIишло хьалъе йолайир «Джалка» совхозо. Геттара дика дIаболабир из болх — ши бIаь моттига лаьрхIа фундамент еллар, пенаш вIашагIдехкар, шифер тIайиллар тхевга. Автуре хьекхача мало дерриге цIеношчухоарцадаьд, цунца дIадахад ахча а.

1964-ча шера вIашагIъеллар «Автуринский» совхоз. Цунна керте эттар райисполкома председатель хинна вол. Атиев. ГIадбахар автуринцаш. ХIана-м, йоахар царсихха хьалъергъа клуб. Цхьабакъда, болхлошка лерттIа салайийтара вIаьна сагота вацар вол. Атиев.

Шалъа партиено тIалацар цуйна дерда шу тIаккхачалехьа клуб хьалъе аьнна. Шалъа производственни управлене «Джалка» совхоза клуб ача дIаяхийта средствош «Автуринский» совхоза счетах юхаметтаоттайир. Таханарча дийнахьа в. Атиева кара да шйс эзар сом ахчен болхлойн. Цхьабакъда, чIоагIа духьалваьннна из — хьалъергьац сана клуб, йоах цо.

Шоай мукъа йолча хана буфета юкъе гул а бенна, къарахь ца мелча кхы сакъердам бац кагирхоита, цхьаза вIашагIлатаж а хул. ЧIоагIа ше ду хьалкхувш йолча къоначa тIехьенна кхетам балара Автуры яхача юрта культурни салаIа моттиг ца хилар бахьан долаш.

Хатта доагIа къаьнача коммуниста вол. Атиевга — хIана берзабаьб Iа хьай болхлошкахьа, юртарча бахархошкахьа буьц? Цар культурни салоIам вIашIтIехьбаккхар хьай гIулакх хетацай хьона, вол. Атиев?

А. МАГОМЕДОВ.

ДИКАЧА ОПЫТА ШКОЛА

Къилбаседа Кавказа машиннакъа Грозненски отделено а дикагIча опыта школаш. Цар боккха болх бу дикагIйола опыт машиннакъа дуккхача болхлошта дIайовзийташ. Иштта йола школаш а Грозненски, Гудермесски, кхыйолча а станцешка.

Гудермеса станце кондукторшка Кривошеевеи Ильинех йийцар машиннакъахоша сборни поездаш лелаерах а новкъа болзача хана буксашка хьажарах а йола шоай опыт. Каргалиноски станце 30-ча дистанце лаькъа мастер волча Гноевойе дийцар аьшкабетона шпалаш тIара вIашагIкхеташ доацa машиннакъаш ше миштa деладу, хIаьта Кизлярерча машиннакъахоша дIадоагIийтар Iена болх бара ма шоаш станци иштта нийсъйий.

В. СЕРГЕЕВ.

БАХАЧА НАХА...

Махулла дикагIа городе бахача наьха хьашташ кхоачашде гIерташ къахьег города Грозне проморга дуккхача болхлоша. Укх шера товарооборота план хаьал хьалха, 27 декабре тIаккхоачаш, кхоачашъе дехар тIамйицадор промторге, 16 магазинон а тинон сийленца кхоачашдир ца декхар, план 6 декабре тIаккхоачаш йисте а йоаккхаш. Царей а Агаджанов директор волча № 35 йолча хозрасчетни магазина, Агаев заведующи волча № 24 йолча, Филимонова заведующи йолча № 6 йолча магазиний а кхычар а коллективаш.

Шера йоагIа план кхоачашъера, растраташ ерашкен общественни рузкъа лечкъадерацицен ирагIа къовсам лоаттабара магазиний тиккий коллективаш оврцагIйоахаш бохаха болх бу горпромторга кулгалхошен партийни организацен.

Л. ПИГАРЕВА,

Грозненски горпромторга профсоюза объединени комитета председатель.

СПОРТ

[illegible]

Укх деношка Польшера баьхна волейболисташ бар Грозне. «Гурник» яха хьаьший команда лейзар вай «Спартакаца». Лоазар дIадоладалаьехь «Красный молот» яхача завода спортзале хьаьшашка доаршал хоаттаж къамаьл дир Грозненски горисполкома председатела заместитела Эпендиева, хIаьта хьаьший оагIонтахьара — В. Гроховске. Ерригеонаш категоре судахочо Д. Мараккина рис а лекхий дIадоладу ловзар. Вай командаца къаьстта дика лова СССР спорта мастер В. Ишлов, Алексеев, Р. Исмагилов.

Спартакоаш хьаьшен котбаьлар хьалхарча партех 15 : 7 счет йолаш, шоллагIчох — 15 : 5, кхоалагIчох — 15 : 10 йолаш. ХIанз Польша команда Бакуи Тбилисеи яхай, цу городашка лейзача йистейоал чуй СССР-е ен болa тур.

БАСКЕТБОЛ

Йистельнай «Спартака» общества гуйранара тур. Шин беттал совгIа йаьхъелар из. Лешара ваведенешта юкъе хьалхара моттиг лаьцар музыкальни училища команда. Кр кхоалагIа цу да цо хьалхара моттиг йоаха.

МаIача наьха производственни командашта юкъе хьалхара моттигаш яьхар бухвална горконторан шрейникен командаша. ХIаьта кхоалагIа моттиг яьккхар Грозне ГАРО завода команда.

О. НИКОЛАЕВ.

ШАХМАТАШ

Шахматех ловзаш вай республике 1964 шера хьалхара моттиг яккхара даь ловзараш йистедьнад. Шахматех эггара дикагIа ловзараш бар тIехьарча партех лейзана.

ТIеххьарча турах ловзаш спорта мастер волча В. Брюгина хьалтар цхьаккха кот воацаш дIадалийт вай ловзар. Цунна раьза хилар Брюгин. Мастер спорта Д. Бергин Г. Аванесяна мастера кандидат Г. Мошович А. Хасанова котбаьлар.

Республика 1964 шера чемпион цIи а йоаккхаш хьалхара моттиг лаьцар Д. Бергина, шоллагIа — В. Дорошкевича, кхоалагIа — Г. Мошовича. Российски Федераце хьалхара моттиг лаккхара шахматех ловза бокъо кхаьчар цу хьалхенга. ЙиълагIен цхьалагIен моттигаш лаьхар Р. Алимовен г. Грозне № 20 йолча школа дешархочо В. Брюгинен. Пхийтта шу даьннача В. Брюгина мастера кандидата норма дIаелар.

Л. ВАЛЕРЬЕВ.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Къонача нанна
дола хьехамаш

БЕРАШ ЦАМОГАШ ЦА ХИЛИЙТАР ДУХЬА

Массанена а лов, хьахиннача берo дезаьла юкъе ираза дегь тIоэален ар, берашта хулча лазарашен цар вочa оамаламен цар даьй вахарий чам боа ца бар.

УнаэцIена бер хьаьккедара вертера хьал — цIенах. Дисциплина йолаши сабарен хьаьккеду бер режимo. Бера хIама хьоекхилга, ваб елга, фега арадоаккхилга, ловзилга масса хана а бокъонца цхьан сахьаташка де дезаш дац.

Керда даь бер чуделча цIагIара дIадолалургда вай. Дийна кор е форточка а (шийлача хана) долаш тIаьлача пахьинаца цIенду из чура. Бера, къаьстта шийна моттиг енна хурт ма йий оаш цунна — цIагIара эттара сийрдагIа дола дикъа къоастаде деза, цхьабакъда, пишкан корах юхе хила йиш-м яц из. Бера къоастаьнча моттиге хул берий маьнгий, тумбочка, цу тIа — гIулакх дара эша хIамаш. Тумбочка чу пеленкаш распашонкаш яла. Дагадоккхарах белталдоаккхаргда вай, бера белье кхехкае а йIайха аьшк тоха а еваш хилар. Цига латт наккха хьеккача хана мапа Iохайна агIа гIанд, когаш тIаьеттабу хоха гIанд.

Бер эттара хьалха лувчаду доккъадена цIонг Iодежачух тIехьагIа. КIедж аьккхача, 36 — 37 градус дIайхача хи чу хIара денна 2 — 3 минута лувчаду бер. Сина кIиранна шозза мара тохац, чоп хьоккача хана бочача, кIадача пахашках — марлех пайда а эцаш. Диц ма лела — кIедж аьккхача хи чу мара бер лувчаде йиш ца хилар, тIана аьлча бера цIока боча да, кIедж аьккханза долча хи чу хулча микробашта духьалъотталургдолаш дац. Бера бутт баьнача хана из лувчадеш дола хий кIедж аьккха ца хила а мегаргда.

Бийсанна Iодужадаве хьалхагIа лувчаде деза бер. IуйрIйна юхьмараши бIаргаш мара дилац бошабаь боамбиг а хьекхаш. Духхаш вIашка оттача моттигашка хий кхерзачул тIехьагIа кхехкадаь гаварий даьтта хьокх. МераIургаш лерга Iургаш вазелинови даьттаца бошабаь боамбелг тIаьхьоарчабаьча кIаргаца цIенду. Баге цIаккха а цIенъаш, хIана аьлча берий багара шаьра мордолггеттара боча я, кIезиг-дукха а но чонгайча айп де тарлу.

Бер роддомера аьхки цIадевачул тIехьагIа хьалхарча деношка фега арадахадаш, хIаьта Iай — 2 — 3 кIиранна цкъа. Дик ийча бесса даьв а, фега вела Iомаде деза бер, 10 — 15 градус шелах яр аьнна хера хьаит дац. Эттара хьалха фега даьлхача хана 15—20 минут йоаккхийт, хIаьта кIезиг-кIезига йIаьхьеш из хе дийнаьа шозза цхьан сахьатага а цаIн али сахьатага а кхоачаеш йIаьхъе еза. Аьхки Iийне хила деза бер, хIаьта Iай миха лараделаш из. Фега долча хана бера юхьмараш мукъа хила еза.

Бер наьса кхабар геттара боккхача лоархIаме да из ондадаларан дегIадаран. Бера накха тьокха ше йолалуча хана нанас кулгаш дула, батах марла хьоарчаду — боккхагIбарашта мерий чу, бага хулаш йоахча микробехи вирусехи бера боча организм лораяр духьа. Кхы гаьна ца доаккхе а, бера, кхо бутт балацa йолча хана леладе из шитта, диц ца а луш. ХIаьта нагахьа санна нанна масмари, йIовхараш, е кхы тайпа лазар дале, батах хIама ца хьоарчаеш бера юхе ма гIолаш. Воккхачо атта, ура зелланехьа а, лоаш дола лазар бера чIоагIа Iатть пехкашта, лергашта, кера осложнени а еш.

Iодаьча хьалларча деношке а дена Iомаде бер хIама хан-хайнахьа хаа. Бера даим цхьан хана хIама хьувкхаре новкъостал ду кхача аха сокаш хьаюлара, дуача хIамаща чам дикагIа хул, кхача дикагIа буалу, дегIах дикагIа лат. Тайптайпарча ханашка кхоабаш хилча, кхача аха сокаш кIезига хьаека, бера доацл кIезига тIадеттаду, гIоарал дов, делх, лазарашта духьала отта низ хилац, кер чу лазараш хьов. Юххьанцарча шин-кхаь бетта хIара 3 сахьат массазар кхаьл накха хьувкха беза, вешта аьлча дейнен бийсанен 6-зза, бийсанна 6 сахьат ха юкъе а йолийташ. Накха хьокхаш 15 — 20 минут йоаккх. Нагахьа санна бер эиза дале, накха бут цо, юхь сатийна, раьза йолаш хул цун.

Цкъа хьехачул тIехьагIа шозлагIа накха хьокхалехьа цIагIарча температура боаралера кIежъьккха хий телар пайдана да, нхьабакьда буц чутесса хила мегаргдац. Чаьпо бера нервни система хьоаю, тIаккха наб во а ю ло. Хьалт лац шекар а, кхоачанболаш да из нахках йоагIача шурийна. СовнагIа диаьча шекаро че еста а ю, лаза а йоаккх, из бахьан долаш делхаш хул дуккха бераш.

ХIана дувцареда вай бер хIана дехх а цо сагот хIана ду а. Массе хана цхьан сахьаташка кхаьба, кердача фега лийана е дика фе чукхетийтача цIагIа хинна бер цIаккха ца делхаш ваб дика еши хул. Бер делхара бахьан дукхагIча хана из харщахьа кхабар, цIагIа садикъа хилар, пеленка тIаьда, бIеха хилар за. Къаьстта а чIоагIа новкъа я берашта гIира хьадж. Цитара хьадоагIаш да бер чудоача цIагIа гIаьле ма увза ахилга. Хьадж еттаду накхах йоагIача шурийта гIолла а. Пулухьа бер наьхах доаллача накас сьмарсаьах а кхы тайна кIоца хьадж йоагIа продукташ а лер логадац. ХIаьта керта белаш долд налараш мела кIаллагIа а мегаргдац, хIана аьлча шурийна бера кер чу ух уж.

Бер наьхах доаллача наьна кхача миинена лаьрхIа ба, хьаьна а дика а хила беза из. Бера накха хьокхаш йолча кхалсаго дийнахьен буси 10 — 12 мелла кIезигагIа йоацаш кхача хIамаш да еза суп, каша, кефир, простоквашa, шура, компот а йолаш. ХIара денна да дулх, чкъьерий, кIоал, фуаш, берда сом, бьыца дхараш хила деза. Къаьстта а пайдана я морковь (бийда), свекла, картолаш, ябах, бос бола кабуц. IаI цаш поливитаминаш лелае, уж массаза а аптеке хулаш я: хIара денна 2—3 бурииг.

Йиш ца лелаьь, нана, хьай вежина а, — дийнахьа бер дика улача хана салаIа. Берана фега гIолла леза.

Бера бутт бизачул тIехьагIа сийрда бесаш дола ловзоргаш эша цунна — цу хана хIана зе а ладувгIа а доал из. Наьнха тIа зуртийолаш наьнгех пхорагIа тIЦирг а теха, цунах хьалъенха 2 — 3 ловзорг — иштта уж яхача бера оттагIа хургза царга хьежаш, хIаьта цул тIехьагIа кулгаш хьажхувдалеш а ловзаш а. УнаэцIена бер хьаьккедара кхачеш кайя ца хилча аргйоаккаш санна, лераш чIоагIа хилийтара моттa чIоагIа ше сакъердане, безам тIабахийта ловзоргаца деш [illegible]

Хьалхарча деношке а дена шоай гаргарча нахага, доттагIашка, ловзахошка дIахайта бер ловзорге дола цига, из бе из дезийта, цунца ловзараш из дайта, бертaш хIаьта а из дахийта: бертaш доахаш хилча гриппах а кхыдола инфекционни лазараш а хьалоал.

ЦIенош нийса режими лелаьро новкъостал дергда шоана, деза ноаной, унаэцIена бераш хьалкхеле.

А. СТРУЦОВСКАЯ,

медицински Iилмий доктор. (1964 шера 3 декабре арадаьнача «Сельская жизнь» яхача газети тIера).

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО

6.30 — Юрта боахама болхлошта передача (нохчий меттала). 6.45 — Музыка. 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.20 — Хоамаш передачай программен. 8.15 — «Сердало» газета оагIонаш тIара. 8.25 — Шульженко Клавде дIаloeх лирически ашараш. 8.46— «Къона тIехье» яха передача (нохчий меттала). 15.00 — Передачай программа. 16.05 — «Эзар шйс бIаь кховзткъеи пхелагIча шера йола тха планаш» яха литератури передача (гIалгIай меттала). 16.15 — «Сага коллектива» яха очерк (эрсий меттала). 16.30— Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 16.45 — «Шоана дукха езлена ладувгIа ашараш» яха концерт. 17.15 — «Барзкъаштегаркой болча хьоашалгIа» яха промышленноста болхлошта йола передача (эрсий меттала). 17.30 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 17.45 — «Къонал» яха передача (нохчий меттала). 18.20 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.35 — нохч-гIалгIай вллеши ашараши. 19.05 — Микрофона хьалхашка театр. Лермонтова цIерахча театра спектаклашта тIара доакъош (эрсий меттала).

[illegible]

9.00 — «Сий хилда къахьегамa» яха радиокомпозици. 9.38 — «Черсий Балкхарой мохк» Бялова симфонически поэма. 9.50 — «Тха доттагIехи тха гIулакххи» яха берашта йола радиоповесть. 10.45— «ВорхI мерэ болча эрсий гитара исторе тIара» яха концерт-очерк. 11.25 — «Темза тIа хьежа малх» яха радионовелла. 19.00 — Эстрадни концерт. 19.35 — «Аршин-Мал-Алан» яха музыкальни комеди монтаж (нохчий меттала). 20.20 — Халхара ашараш. 21.43— «Петербургски ростовщик» яха водевиль. 22.35 — «Тиъль итт роза» яхача балета тIерча Испански темашта дола симфонически халхараш.

ТЕЛЕВИДЕНИ

18.20 — Передачай программа. 18.25 — «Хьаьша боагIараш» яха кинофильм. 18.55 — «БIаьстенара дезараш» яха художественни фильм. 20.00 — Музыкальни календарь. 20.40 — Берашта дола мультфильм. 21.00 — «Рига» яха бакъдолача тIера хьийца фильм. 21.25 — Передачай программа. 21.30 — Эстрадни представлени.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный [illegible] ЦIеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редакторa — 2-41-23; редактора зам. — 2-07-01; бехктоакхама секретаpa — 2-45-48; партийни захарен, промышленни, юртбахаман, кехьачойн отделаш — 2-25-72; корректорски — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революци проспект.

Типография из-ва «Грозненский рабочий» Проспект Революции.

[illegible] Заказ № 7416.